

SZAKDOLGOZAT

Lovkó Bonita

2020

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
KÜLKERESKEDELMI KAR
NEMZETKÖZI GAZDÁLKODÁS SZAK
Nappali tagozat
Nemzetközi üzletfejlesztés szakirány

Vállalatok telephelyválasztása
Zala megye látószögéből

Belső konzulens: Dr. Fábíán Attila

Készítette: Lovkó Bonita

Budapest, 2020

TARTALOMJEGYZÉK

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	5
ÁBRAJEGYZÉK	6
1. BEVEZETÉS	7
2. A KLASSZIKUS TELEPHELYELMÉLETEK RÖVID ÁTTEKINTÉSE	8
2.1. A Thünen-körök	8
2.2. Roscher és Launhardt elméletei	9
2.3. Weber „tisza telephelyelmélete”	10
2.4. Predóhl és Palander gazdasági nagytérelmélete	10
2.5. Lösch három-fázisú térgazdasági modellje	11
2.6. Isard telephely-optimalizálási elmélete	11
2.7. Christaller központi helyek elmélete	12
3. A TELEPHELYVÁLASZTÁS (KÉTDIMENZIÓS) ALAPMODELLJE	12
3.1. A telephelyválasztás tényező két nagy csoportja	12
3.2. A természeti tényezők	13
3.3. A gazdasági tényezők	13
3.4. Az emberi tényezők	14
4. A TERÜLETI VERSENYKÉPESSÉG VÁROSI VONATKOZÁSAI	15
4.1. A versengés a versenyképesség	15
4.2. A verseny	15
5. A DISZTRIBÚCIÓS STRUKTÚRA KIALAKÍTÁSÁNAK ALAPKÉRDÉSEI	17
5.1. A közvetett elosztás szintjeinek, a készletezési pontok számának meghatározása ...	17
5.2. A készletezési pontok helyének meghatározása	18
6. A telephely kiválasztásának módszerei	19
6.1. A súlyozott pontszám módszere	19
6.2. Rácsos és grafikus technikák	20
6.3. Gravitációs központ módszere vagy centroid módszer	20
6.4. Kontúrmódszer	20
6.5. Optimalizáló modellek	20
7. A DISZTRIBÚCIÓS LÁNC TÍPÚSAI	21
7.1. Dropshipping	21
7.2. Gyártói raktározás közvetlen kiszállítással és árukonszolidálással	21
7.3. Kiskereskedelmi raktározás fogyasztói felvétellel	22
7.4. Disztribútori raktározás csomagküldő kiszállítással	24

8. ZALA MEGYE RÉGIÓ NYUGAT- DUNÁNTÚL RÉGIÓ.....	25
8.1. Zalaegerszeg	26
8.2. Kapcsolat Szlovéniával.....	27
8.3. Kapcsolat Ausztriával.....	27
8.4. Gazdasági szférák	27
8.5. Közlekedés.....	30
8.6. Nagykanizsa.....	32
8.7. Vasúthálózat	32
8.8. Gazdasági szférák	33
8.9. Nagykanizsa fejlesztései.....	35
9. INTERJÚ	37
9.1. Értékelés	40
10. ÖSSZEFOGLALÁS.....	41
Irodalomjegyzék.....	42
Mellékletek.....	45

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1.táblázat A kvantitatív és kvalitatív tényezők jellemzői.....	18
2.táblázat Gyártói raktározás a kiszolgálási színvonal és a költségjellemzők csoportosítás...21	
3.táblázat Kiskereskedelmi raktározás kiszolgálási színvonala és költség jellemzői.....	22

ÁBRAJEGYZÉK

1.ábra A Thünen-kör.....	7
2.ábra A Launhard féle háromszög elmélet.....	8
3.ábra Zala megye térkép.....	24
4.ábra: Zala megye gazdasági szervezeteinek száma.....	25
5.ábra: Zalaegerszeg címere.....	25
6.ábra: A rendszerváltás után meghatározó gépipari vállalatok átalakulása.....	27
7.ábra: Zalaegerszeg ipari parkjai.....	28
8.ábra: Zalaegerszeg közút hálózata.....	29
9.ábra.: M9-es autópálya tervezett útvonala.....	30
10.ábra: Nagykanizsa címere.....	31
11.ábra Nagykanizsa Ipari parkok fejlesztése.....	35
12.ábra: Nilfisk embléma.....	36

1. BEVEZETÉS

Szakedolgozati témám kiválasztása során a személyes érdeklődés vezérelt a leginkább. Gazdasági szempontból érdekesnek találtam, hogy a vállalatok, hogyan választanak telephelyet maguknak akár külföldi akár hazai cégről van szó. Amikor eldöntöttem a témát és tovább gondoltam, akkor úgy véltem jobban bele tudok merülni a Zalai régióba, ahonnan származok is. Meg tudom vizsgálni a megyeszékhely és egy megyei jogú város erősségét és gyengeségét, a telephely nézetéből. Szakmai részről is jobban belátást szerettem volna nyerni a vállalatok telephelyválasztási aspektusai iránt.

A szakedolgozatomban kitérek két város, Zalaegerszeg és Nagykanizsa telephelyválasztás nézőpontjára. Ezután megnéztem, hogy egész Zala megyében milyen arányban vannak jelen a különböző vállalatok évekre és hónapokra tekintve.

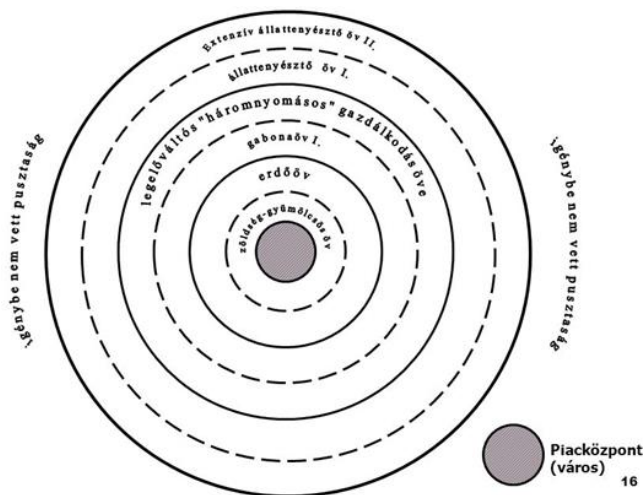
A telephelyválasztás mind a hagyományos, mind a modern gazdaság egyik központi problémája. A növekedés féktelen szakaszában általában a termelőerők mennyiségi növekedésének függvényében vetődik fel, hiszen a termelés mennyiségi növelése már önmagában a telephelyek számának növekedését igényli még akkor is, ha fejlesztés stratégiája erősen koncentrált munkamegosztási kapcsolatokat tételez fel.

A telephelyválasztás a stratégiai jelentőségű vállalati döntések egyik legjellemzőbb esete, hiszen az így nyert előnyök, illetve az esetleg keletkező hátrányok hosszú időn át befolyásolhatják a vállalat gazdasági eredményeit. Ezért a telepítési döntések jó gazdasági-műszaki megalapozása egyre nagyobb jelentőségű, hiszen a telephelyválasztási tényezők száma a fejlődéssel megegyezően egyre jobban nő. Ma már sokkal több tényező hatását kell figyelembe vennünk és felmárnunk, mint 10, 20 vagy akár 50 évvel ezelőtt. Amíg korábban a nyersanyag- és energiaellátás, a piaci kapcsolatok, a munkaerő és egy-két alapközmű iránti mennyiségi igényekben általában kimerült a telephelyválasztási tényezők sora, addig ma már sokkal megkülönböztettek az igények akár a munkaerővel, akár az infrastrukturális ellátórendszerekkel szemben. Ez utóbbiaknál az alapközműveken kívül a humán infrastruktúrák széles választékával is számolni kell ahhoz, hogy a munkaerő kellő hatékonyságú foglalkoztatásának lehetőségeit biztosítani tudjuk, és a szerte foszló beruházási igényeket a legkevesebbre csökkentjük. (Káposzta, Tóth, 2013)

2. A KLASSZIKUS TELEPHELYELMÉLETEK RÖVID ÁTTEKINTÉSE

2.1. A Thünen-körök

Lengyel – Rechnitzer: Regionális gazdaságtan könyve alapján a klasszikus telepelmélet első jelentős képviselőjének Johann Heinrich von Thüment (1783-1850) tartja a közgazdaság- és földrajztudomány. Thünen azonban nem telephelyelméletet készített, hanem a gazdasági fejlettség egy meghatározott szintjén álló gazdasági berendezkedésű állam telephelyrendszerének térbeli konfigurációját írta le. Thünen az elméleteinek az alapjait egyik nagy kortársától Friderich List-től vette át. Ez az elmélet, Friderich List-tet követve azt mutatja, hogyan lehet egyszerűsített térbeli modellt készíteni a gazdaságban az akkoriban jelen lévő technikai fejlettség mellett, illetve piaci, munkamegosztási kapcsolatok kapcsolatrendszerének tapasztalatai szerint. Thünen az elméletében azt fogalmazza meg, hogy az egyes termelési övezeteket jövedelmének valamennyi részét a termékek árából alapozzuk meg, a maradék részt a termékek súlyából, valamint a kettőnek a kombinációjából is. (Zoltán,1980)

1.ábra: A Thünen-kör

Forrás: Digitális tankönyvtár

Az elmélet szerint a piacközpont közelében érdemes olyan javakat termelni, amelyeknek az értékük nagy súlyúak vagy nagy térfogatúak ráadásul, ha hosszú a szállításuk, akkor romlik a minőségük is. Több helyen sokszor alátámasztja ez a modell saját magát és ezzel a Thünen-féle elmélet „örök érvényűségét” igazolja be. A Thünen féle elméletnek az egyes részeit még ma is néhány térségben alkalmazzák, és ő volt az első, aki felismerte a társadalmi-gazdasági

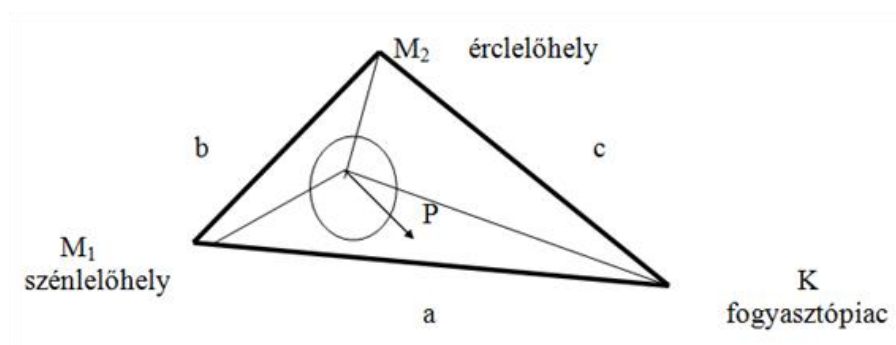
centrum közötti kölcsönhatást. Az elméletet olyan területen hasznosítják előszeretettel, mint a mezőgazdasági üzemek telephelyválasztásánál. (Zoltán,1980)

2.2. Roscher és Launhardt elméletei

Ismertetni szeretném a XIX. század második felében Walter Roscher (1865) és Walter Launhardt (1882) által kiadott telephelyelméletet.

Roscher tulajdonképpen felismerte azt, hogy nagyobb méretűvé és kiterjedté kell alakítani a munkamegosztást és ezzel nem lesz oly mértékű a kötöttség a telephelyi elszigeteltség. A legkedvezőbb feltételek a telephelyválasztás szempontjából az éghajlati és természeti adottságok, a nyersanyag-lelőhelyek, a munkaerő kínálat és a kedvező tőkeellátottság. A telephely választása akkor a leghatékonyabb, ha olyan térséget választunk, amely megfelelő a telepítés és a termelés kialakítására. (Zoltán,1980)

Launhardt Roscherrel szemben már más szemmel nézte a telepítési térségeket. Úgy gondolta, hogy a tér kérdésénél elsődlegesen a távolság problémát szükséges megvizsgálni, amit egy geometriai törvényszerűséggel próbált orvosolni. Véleménye szerint a három fő alappillérrel a nyersanyag-lelőhellyel, az energiabázissal és a fogyasztópiaccal tudnánk egy bezárt térbeli háromszöget alkotni, aminek a súlypontja jelentené a termelést. Az elmélet szerint ott optimális telephely, ahol az A, B és C szállítási költségei legkevesebbek, mint ahogy a vektorok is egymást ellensúlyozzák. Launhardt felvetése logikusnak bizonyul, még is a légritkábban használt telephelyválasztási típus. Launhardt volt az első aki az elméletébe matematikai módszereket vont be a társadalmi-gazdasági szituációba. (Zoltán,1980)

2.ábra: A Launhardt féle háromszög elmélet

Forrás: Digitális tankönyvtár

2.3. Weber „tiszta telephelyelmélete”

A „telephelyelmélet atyának” nevezik Alfréd Webert, aki 1909-ben nyilvánosságra hozza a „tiszta telephelyelméletét”, amelyben a konkrét társadalmi-gazdasági viszonyok háttérbe szorulnak. Weber elméletében valójában Roscher és Launhardt elméletét összegyúrta egy nagy elméletbe és tovább fejlesztette azt. Weber a Roscher által figyelembe vett legkedvezőbb tényezők közül a tőkét emelte ki, majd egy nagy csoportba sorolta őket. Az agglomeratív tényezők csoportjába sorolta a tőke koncentrációját illetve centralizációját, valamint az ezzel járó műszaki felkészültséget, ami magába foglalja, hogy a vállaton belüli adottságokból származó tényezőket. Regionális tényezők csoportjába rakta a földrajzi adottságokat, nyersanyag-lelőhelyeket és a munkaerőt, mint amiknek a megszerzése és költsége nyagyrészt külső tényezőkből adódik, és szorosan összefügg a konkrét földrajzi fekvéssel. Weber elméletének kialakulását jelentős tényező befolyásolta, mint a XIX. század második felében kibontakozó ipari forradalom, ahol már a fejlett nyugat-európai országokban már ipari agglomerációk alakultak ki. Weber is az elméletében kifejtette, hogy a szállítási költségnek milyen nagy szerepe van. *„Weber elméletének alapvető mottója a termelési költségek minimalizálása.”* Az optimális telephely ott található meg, ahol a minimum pont van, és a termelési tényező a legkevesebb költségráfordítást kínálja. Úgy érezzük el a legnagyobb költségcsökkentést, ha a szállítási költségek leszorítjuk, hiszen a munkaerő úgyis „ment az ipar után”. A nagyvárosi telephelyválasztásnál nem kell számolni a munkaerő-telepítési költségekkel. A szállítási költségek lecsökkentése elsődlegességen arra utal Weber, hogy nem vett figyelembe számos olyan tényező fontosságát, amelyek már akkor is jelentősen befolyásolták nagymértékben a gazdasági eredmények alakulását. (Zoltán, 1980)

2.4. Predöhl és Palander gazdasági nagytérelmélete

Alfred Predöhl (1925) és Tord Palander (1935) sok hibát véltek felfedezni Weber elméletében, ezért igyekeztek rajta korrigálni, illetve modelljét dinamizálni. A mottójuk nekik is a „a költségek minimalizálása”. Predöhl azonban rájött a 1930-as gazdasági világválság tapasztalatai alapján arra, hogy nem lehet a telephely problémát egy település mikrokörnyezet, adottságai alapján szemügyre venni. Predöhl a gazdasági nagytérelméletében valójában a telephelyelméletek bizonyos fokú bírálataiból indult ki. Felismerte azt, hogy a legfőbb telephelyválasztási tényezők között egyes határokon túl nem alakulhat ki verseny, mert ezeknek mozgási lehetőségei bizonyos szinten a földrajzi térségekhez vagy országcsoportokhoz

köthetőek. Predóhl és a nagytérelmélet többi hívei jórészt az egyes országok eltérő földrajzi adottságaiból és nagyságrendjéből igyekezett megállapítani, illetve megindokolni a gazdasági integrációk kialakulásának szükségességét. A tanulmányban megfogalmazzák, hogy az USA és a Szovjetunió a két gazdasági nagyhatalom létezik amelyeknél az államterület harmoniában van a modern gazdálkodáshoz szükséges gazdasági területtel. A gazdasági nagytérből származó gazdasági előnyöket. csak a többi kisebb ipari állam élvezheti. (Zoltán,1980)

2.5. Lössch három-fázisú térgazdasági modellje

A telephelyelméletek nagy egyéniségei közül Weber August Lössch (1940) követte, aki a költségek minimalizálása helyett a „nyereség maximalizálását” állította előtérbe. Elméletében két új dinamikus elemet fűzött hozzá az árak és a kereslet-kínálat hatását a telephelyválasztásban. Felismerte, hogy a konkrét fizikai és földrajzi tér mellett, létezik egy másik tér is „a gazdasági tér”, ami valójában a piaci, gazdasági kapcsolatok összességének térbeli vetülete, és hogy ennek fejlődése egészen más mozgástörvénynek vannak alávetve, mint a fizikai térben lejátszódó mozgások. Lössch felismerte azt is, hogy a gazdasági tér fejlődése közben különböző egyensúlytalanságok lépnek fel. Az optimum megtalálása nézete szerint a legfőbb feltétele a területi egyensúly kialakulása. Erre nézve alakította ki az úgynevezett téregyensúly-elméletet, aminek mérséklése érdekében a területfejlesztés, -tervezés és –rendszerezés eszközeivel tennünk kell valamit. Lössch térelmélete bármennyire is absztraktnak tűnik, mégis organikus térelmélet. Nála a tér nem pusztán üres geometriai szabály, hanem egy strukturált gazdasági osztályozott rendszer és ezzel a felfogással nagyon közel áll a valósághoz. (Zoltán,1980)

2.6. Isard telephely-optimalizálási elmélete

August Lössch alapította a térgazdaságtani iskolát a II. világháború után, ami az USA-ban teljesebben ki a legjobban. Az egyik nagy vezéregyénisége Walter Isard, aki egészen szakított az úgynevezett telephelyelméletek hagyományos vonalvezetésével. Isard már nem a költség minimalizálását vagy a nyereség maximalizálását dolgozta ki, hanem az összes tényező optimalizálását tanulmányozta. Megfogalmazta azt is, hogy a tényezők köre alkalomszerű. Ezért bemutatta a tényezők helyettesíthetőségének elvét és az optimális beilleszkedést tartotta az egyik legfontosabb feltételnek. Nem szeretne egyetlen tényezővel sem kivételezni és örökérvényűnek venni. (Zoltán,1980)

2.7. Christaller központi helyek elmélete

1933-ban kiadta a „központi hely” elméletének és a hexagonális „központi hely” modellt. Ez nagyban hasonlít a Thünen féle elméletre, mivel lényegében ugyanolyan kérdéseket vet fel. Azt modellezi, hogy egy tökéletes, homogén térben hogyan oszlanának fel a települések, amennyiben a piaci szerepükre összpontosítunk. Azt mondja ki az elmélet, hogy a kialakuló rendszer települései rangsorán, különböző fokon állnak, ugyanis több különböző minőségű szolgáltatásokat nyújtanak a vonzáskörzetük számára. (Zoltán, 1984)

3. A TELEPHELYVÁLASZTÁS (KÉTDIMENZIÓS) ALAPMODELLJE

Ebben a fejezetben azt nézzük meg, hogy ha a szokásos mikroökonómiai vállalatot tekintjük meg, akkor általában két termelési tényező felhasználását értjük ez alatt, azaz ezek technológiailag meghatározott módon történő párosítása során valamilyen végterméket állít elő, amelyet tud később a piacon értékesíteni. Így lényegében három helyet kell figyelembe venni. Először a két termelési tényező lelőhelyével kell tisztába lenni, majd az általa előállított termék piacának a helyével is egyaránt. Ebből következik, hogy a vállalat rá kényszerül arra, hogy a termelési tényezők költségeit összeadja a tényezők szállításával, a késztermék árát pedig abból számoljuk ki, hogy milyen nagy a távolság a gyártásihely és a fogyasztási helye között.

3.1. A telephelyválasztás tényező két nagy csoportja

- makroszintű okok
- mikroszintű okok

Először a telephelyválasztás makroszintű okaira térnék ki, amik arra a kérdésre adnak választ, hogy a vállalkozások milyen tényezőket vizsgálnak meg egy-egy ország, vagy éppen egy-egy régió, esetleg egy-egy kistérség kiválasztásakor. Napjainkban a tényezők megítélésében már nagy segítségünkre vannak a szakirodalmak, amik nagy egyetértésben vannak egymással. A telephelyválasztás mikroszinten elsősorban azt elemzik ki, hogy milyen tényezők játszanak szerepet a vállalkozás stratégiai tervezésében, ha egy meghatározott telephely kiválasztásában kell döntést hozniuk. Makroszinten teljesen az ellentéte történik, mint a mikroszinten, ezekben a kérdésekben, a szakirodalomban is találunk jelentős eltéréseket. Ez annak köszönhető, hogy a vállalkozások döntéseikben jóval nagyobb szerepet adnak az egyéniségnek. A háttérben

elsősorban olyan okok az állnak, hogy a vállalkozásnak van-e olyan tudás-és tapasztalati tőkéje, amivel rendelkezni tud a versenytársakhoz képest, ami által jelentős előnyre tehet szert saját maga részére. A tudás-és tapasztalati tőke szerepe azokban az ágazatokban fontos, ahol magas a K+F mértéke, az innováció szükségessége, valamint a termékdifferenciáció. Jól megfigyelhetjük, hogy napjainkban a telephelyválasztási modellek kialakításakor figyelembe vett makro-és mikroszintű okok sokkal jobban háttérbe szorulnak, mint a történelmi elődök modelljeiben. Ezt jobban annak is köszönhető, hogy a telephelyválasztásában fontos szerepet kapnak a telepítési tényezők az úgynevezett kemény, ami másnéven a könnyen számszerűsíthető közgazdasági mutatók és puha, ami viszont az életminőséget befolyásoló mutatók.(Káposzta, 2016)

3.2. A természeti tényezők

A természeti tényezők, a külső, környezeti adottságokkal jelennek meg a gazdaság szereplői részére. Mindegyik gazdasági tevékenység a tér egy adott pontján folyik, és a meghatározott éghajlati és domborzati szempontoktól, mint a tevékenység fizikai környezetéről sem lehet elfelejtkezni, még ha több esetben is korlátozottabb ez a kapcsolat. Másrészt viszont mindegyik termék és felhasznált eszköze egy adott természeti környezetből származik és ezeknek a valamilyen szintű feldolgozás során, csak hogy az inputok csak részben helyettesíthetők más anyagú termékekkel, de legkönnyebben az energiahordozók konvertálhatók. Másfelől nem mindegy, hogy egyes nyersanyagokból mennyi és hol áll rendelkezésre. Azt a következtést tudjuk levonni belőle, hogy a természeti környezet fontos szerepet játszik a gazdasági tevékenység helyének kiválasztásakor.(Káposzta, 2016)

3.3. A gazdasági tényezők

A gazdasági tényezők közül az elsődleges tényező a tőke. A tőkének két nagy formáját tudjuk megkülönböztetni:

- a fizikai (reál-) tőkét
- pénztőkét

A fizikai tőke ilyenek a gyárak, épületek, járművek, raktárkészletek, általában az jellemzik őket, hogy a tőkejavaknak a nagy része helyhez kötött és jelentős területi különbségeik vannak Ezek a javak viszont fokozatosan elhasználódnak és így veszítenek értékükből. Ennek okán használaton csak veszteséggel adhatók el, viszont javíthatók és újakkal pótolni tudjuk őket. A fizikai tőke tulajdonviszonya értelmében két dolgot különböztetünk meg vagy a termelő saját

tulajdonában van, vagy bérleti díjat kell fizetni használatáért. A tőkének van egy másik megjelenési formája, ami a pénztőke. A pénztőke alatt a készpénzt, értékpapírokat, kötvényeket és a részvényt értjük. Ez a fajta tőke jórészen a pénzügyintézeteken és értéktőzsdéken keresztül tud eljutni a felhasználóhoz. A pénzügyintézetek, a kereskedelmi bankok, a takarékpénztárak és a befektetési alapok, többségük kiterjedt térbeli hálózattal rendelkeznek, ez a hálózat gyűjti, a forrásokat az az a betéteket ezen kívül még kihelyezheti hitelek formájában, illetve tovább adhatja a bankközi pénzpiacokon. A fejlett piacgazdaságokban. A kisebb cégeknek a kockázati tőke segíti kiterjeszteni a tőkeigényeiket, akik új eljárások bevezetésére vállalkoznak, a nagyobb kiadásuk finanszírozására a közép és hosszú lejáratú hitelekkel tudják elindítani. (Káposzta, 2016)

3.4. Az emberi tényezők

A termelési tényezők közé soroljuk a munkaerőt. A munkaerő egy helyhez kötött tényező, ami kevésbé számszerűsíthető és cserélhető le, mint a tőke és a technológia. A munkaerőt számos gazdaságon kívüli tényező is befolyásolhatja, amiket tud befolyásolni az a létszám és a szakképzett munkaerő felvétele. A foglalkoztatottak számának és arányának változása a gazdasági növekedéssel egyaránt változik. Egy másik tendencia is megfigyelhető, hogy, ha a munkaképes korú lakosság aránya fokozatosan csökken a népességben, akkor egyrészt az iskolázottsági szint növekedése miatt kitolódik a munkába állás ideje, másrészt jelentősen megnő a nyugdíjasok és az eltartottak száma, ami a demográfiai változásokkal van összefüggésben. Továbbá a részmunkaidősök aránya is növekedni fog ezáltal. A nemek arányai között vannak a munkamegosztásnál kizárónak nevezhető feltételek és vannak különböző tradicionális szokások. Ha a képzettséget vesszük figyelembe, akkor korábban valamilyen speciális szakmai irány volt a döntő szempont. Manapság az emberi erőforrásnál történő befektetésnek három kategóriája van

- az általános műveltség a legfontosabb, mivel egy érettségizett könnyebben betanítható
- ha valakinek felsőfokú szakismerete van az is már egy előny
- fontos az egyén egészségi állapota és munkabírása is

A munkaerő térbeli mobilitása általában korlátozott, elsősorban olyan fiatal férfi munkaerő költözik el másik városba munkát keresni, aki szakképzetlen. Manapság már megnőtt a napi ingázások száma a lakó-és munkahely között, főleg alvó-és bolygóvárosokból az üzleti és az ipari negyedekbe. (Káposzta, 2016)

4. A TERÜLETI VERSENYKÉPESSÉG VÁROSI VONATKOZÁSAI

Manapság a versenyképesség fogalma széles körben elterjedt, ezért számtalan definíció létezik belőle, ami által többféle nézőpontot ismerünk meg, aszerint, hogy minek a versenyképességét vizsgáljuk. Ez azzal magyarázható meg, hogy többféle területi szint van és a vizsgálati egységnél is különböző fogalmakat értelmezhetünk. A területi versenyképességet és a mérésére alkalmazott modelleket két nagy csoportba tudjuk sorolni, egyrészt az országos és regionális versenyképesség, másrészt a városi versenyképesség szerint. (Poreisz, 2018)

4.1. A versengés a versenyképesség

A versenyképesség fogalmát többféle oldalról lehet megközelíteni a szakirodalom szerint. Többféleképpen csoportosíthatjuk a versenyképesség fogalmát egyik ilyen csoport az átfogó értelmezések, a másik csoport az eltérő megközelítések illetve létezik még a szintek szerinti tagolások is. A versenyképesség fogalmának meghatározásával több szervezeti egység is foglalkozik, mint a közgazdaságban, a menedzsmentben vagy éppen a regionális tudomány szakemberei és a nemzetközi szervezetek is ide tartoznak. (Poreisz, 2018)

4.2. A verseny

A verseny definícióját két részre tudjuk bontani, a téma és a megközelítés szerinti csoportosításban. Elsőként a közgazdaságtan megközelítése a legfontosabb és leggyakoribb nézőpont majd utána megvizsgáljuk a területi egységek és vállalatok közti verseny fogalmát, hiszen ez a két fogalom nagyon eltérő egymástól. A legrégebbi a piaci verseny vizsgálata, mivel ezt már a neoklasszikus közgazdasági elméletek is foglalkoztak vele, hogy milyen egy tökéletes verseny, de később a verseny fogalma kiterjedt az országokra és a területi egységekre is egyaránt. Először azt kell figyelembe venni, hogy mit jelent pontosan a verseny fogalma a közgazdasági értelemben. Piaci versenyként értelmezték elsősorban a versenyt aszerint, hogy az egyes szereplők milyen piaci feltételek mellett tudják a termékeiket kínálni. A nagy közgazdászok, akik már a piaci mechanizmusokkal és a gazdaság működésének modelljeivel is foglalkoztak használták már a verseny fogalmát, a pontos definíciókat pedig a mai versenypolitika, versenyképességi kutatások alapján történik. Közgazdasági szempontból két féleképpen értelmezhetjük elsősorban a verseny fogalmát szét tudjuk bontani mikro, valamint a makroszintű versenyre, illetve a versenyképesség megközelítésénél is van mikro szinten, ami

magába foglalja a vállalatok közti versenyt és itt is megjelenik a makro szint, ami pedig országok közti versenyt jelenti, mely adaptálható regionális szintekre is.

Mikro szinten a vállalatok egymással versenyeznek, piaci versenyelőnyhöz szeretnének jutni azáltal, hogy az erőforrásaikat minél hatékonyabban kihasználhassák. Jövedelmezőségük több dologtól is függ egyrészt a termelékenységtől, a méretgazdaságosságtól, az iparági specifikumoktól és az erőforrások hatékony felhasználásától, valamint üzleti stratégiájuktól. A verseny a vállalatok között egy örökös érvényű dolog, ha az egyik vállalat valamit jobban tudott elkészíteni a versenytárs erre reagálva váltja ki a másik félből, hogy arra reagáljon egy jobb termékkel és ezt nevezük folyamatos akció – reakciónak, ami a versenyelőnyt létrehozza, illetve megszünteti. Itt a kreativitásnak nagy szerepe van egy sikeres újítás formájában versenyelőnyhöz juthat az egyik vállalat, azonban, hogy melyik vállalat kerekedik éppen felül, folyamatosan váltakozik, így a verseny egy állandó körforgásban lévő folyamatként meghatározható. A vállalati környezet egyre inkább versengő, amelyik vállalat előbb képes reagálni, az jut a versenyelőnyhöz. A verseny modelljeit is rendszerezhetjük más- más csoportokba, az egyik a Neoklasszikus modellek, az Iparági verseny és a vállalat mérete és a teljesítménye határozza meg a piaci pozíciót., de menedzsment szempontok szerint is megfigyelhetjük. Ezek a szempontok a Játékelmélet alapú verseny. Dinamikus verseny is létezik, ez egy innováción alapuló és fejlődéses megközelítés is egyaránt. Akkor beszélhetünk Innováció alapú versenyről, hogy ha a piaci szereplők egymással versengve szeretnének jobb pozícióba kerülni a folyamatos fejlesztésekkel és ezt Schumpeter (1934) innováció megközelítésű elmélete mondta ki. Az Evolucionista megközelítésről akkor beszélünk, ha az a vállalatok fennmaradását segíti elő, ami a stratégián, profitmaximalizáláson, fogyasztói igények kielégítésén keresztül valósul meg ezt Nelson és Winter (1982) fogalmazta meg a darwini evolúcióhoz.

Makroszinten legelőször meg kell értenünk a verseny fogalmát, amihez meg kell nézni egy országban lévő vállalatok összességét, továbbá a termelékenységet valamint az adott térség sajátosságait, ezen belül az életszínvonalat, a jövedelmet és a piaci jellemzőket. A makroszintű értelmezések könnyen alkalmazhatók a regionális versenyképesség modelljeihez. A verseny és a versenyképesség fogalmát több csoportba is sorolhatjuk. Számos elmélet született erről a témakörrel, mint például a Klasszikus elméletek, mint az Adam Smith (1776) által megfogalmazott abszolút előnyök és a ricardoi (1817) összehasonlító előnyök. Megkülönböztetünk más elméleteket is, mint például a Neoklasszikus elméletek, a Keynesi közgazdaságtan elmélete, a Növekedés-elméletek, az Új gazdasági növekedés és az Új kereskedelmi elmélet. (Poreisz, 2018)

5. A DISZTRIBÚCIÓS STRUKTÚRA KIALAKÍTÁSÁNAK ALAPKÉRDÉSEI

Chopra és Meindl (2006) szerint a disztribúciós struktúrák teljesítményét két csoportba kell értékelni az egyik a vevőkiszolgálási színvonal, valamint az ennek biztosításához szükséges költségek figyelembevétele. Amikor a vállalat összehasonlítja a disztribúciós struktúrákat nem hagyhatja ki a kiszolgálási színvonalra és költségre gyakorolt hatás értékelését sem.

A disztribúciós struktúra változtatását is több oldalról vizsgálhatjuk az egyik a költségoldalról, amin belül a következő logisztikai költségelemeket érinti a készlettartási költségeket, a szállítási költségeket, aminek további két összetevője van a létesítménybe való beszállítás és a kiszállítás költségei, költség elem közé tartozik még a raktározási költségek, az információs költségek és a hiányköltség.

A disztribúciós struktúra felépítése alapján is több csoportról is beszélhetünk közvetlen (direkt) és közvetett (indirekt) disztribúcióról. Közvetlen disztribúciónál a gyártótól a központi raktárból készletezési pontok kihagyása nélkül jut el a termék a fogyasztóhoz. A közvetett disztribúció a leggyakoribb, amikor egy vagy több lépcsőn keresztül történik a termék eljuttatása, készletezési pontok bevonásával.

A közvetlen és közvetett elosztás közötti választást alapvetően az határozza meg, hogy mekkora a logisztikai költségek (készletezési, raktározási, szállítási), a logisztikai kiszolgálási színvonal, valamint a piac és a vevők struktúrája, ami a fogyasztók számát és az általuk igényelt mennyiségét jelenti.(Gelei, 2013)

5.1. A közvetett elosztás szintjeinek, a készletezési pontok számának meghatározása

Közvetett elosztásnál a vállalatnak különböző döntéseket is szem előtt kell tartania. Gelei Andrea szerkesztése alapján a Logisztikai döntések című könyvben így fogalmazzák meg a kérdést: „Egyrészt meg kell határozni az elosztás vertikális struktúráját, azaz a szintek számát, másrészt pedig dönteni kell a horizontális struktúráról is, ami az egyes szinteken levő készletezési pontok számát figyeli. Mindkét döntés során a kiszolgálási színvonalat, illetve a hozzá tartozó költségtényezőket a szállítási, készletezési és raktározási költségeket is figyelembe kell úgy venni, hogy a biztosítani tudja a fogyasztó által elvárt kiszolgálási színvonalat a lehető legalacsonyabb költségek mellett.” (Horváth, 2001)

5.2. A készletezési pontok helyének meghatározása

A készletezési pontok helymeghatározását két féleképpen érdemes megvizsgálni makro és mikro szinten. Először ismerjük a makroszintű elemzést, aminek a során a készletezési pont földrajzi elhelyezését vizsgáljuk. Másod sorban pedig mikro szinten, ahol azokat a tényezőket vizsgáljuk, amelyeket már a makroszinten meghatároztunk, vagyis egy földrajzi területen belüli raktárat, illetve készletezési pontok pontos elhelyezkedését.

Makroszinten három elhelyezési stratégiát tudunk megvizsgálni, ezek a piacpozicionált raktárak, a termeléspozicionált raktárak, és az általános raktárak, amelyeket szeretném az alábbiakban kifejteni.

A piacpozicionált raktárak általában olyan helyre telepíti a vállalatát, ahol a fogyasztó közvetlen közelében érdemes lenni. Ezzel azt a cél fogja elérni, hogy maximalizálja a kiszolgálási színvonalat, és ezzel a vállalat szállítási költségeit csökkentheti vele.

A termeléspozicionált raktárat, olyan helyre telepítik ami a gyártóegységhez vagy az ellátási ponthoz közel helyezkedik el. A cél ebben az esetben a kiszolgálási színvonal nagyságának alacsonyága, és így a vállalatok költségelőnyökre tesznek szert a szállítási költségekből.

Az általános raktárak, a termeléspozicionált és a piacpozicionált közti megoldás, amikor a raktárakat a gyár és a kiszolgáló piac közé telepítik le a vállalatok. Itt az vehető figyelembe, hogy a kiszolgálási színvonal alacsonyabb, mint a piacpozicionált raktárénál, de ebből következik viszont, hogy magasabb a termeléspozicionált raktárénál. Ezt a fajta megoldást jobban azok a vállalatok alkalmazzák, amelyek magas szintű kiszolgálási színvonalat szeretnének nyújtani a fogyasztó számára, és emiatt a termékeiket több helyen kell elő állítaniuk.

Mikro szintű elemzésnél a pontos földrajzi területet tudjuk eldönteni. Ha a vállalat raktárt akar telepíteni, akkor két olyan tényezőt is figyelembe kell venni, amelyek kvantitatívak és kvalitatívak egyaránt lehetnek. (Gelei, 2013)

Kvantitatív	Kvalitatív
szállítási költségek	rendelkezésre álló munkaerő minősége és mennyisége
munkaerővel kapcsolatos költségek	a terület közlekedési adottságai (kapcsolatok a személy- és áruszállítási hálózathoz)
a telephely ára és felhasználásra alkalmassá tételének költségei, valamint ehhez kapcsolódóan a szükséges épületek felépítésének költségei	a terület adottságai (fekvés, alak, talajjellemzők, beépítési előírások, bővítési lehetőségek stb.)
a telephelyfüggő finanszírozási kiadások	értékesítési és növekedési lehetőségek (vásárlóerő a régióban, versenyhelyzet)
regionális támogatások (beruházás támogatása, finanszírozási támogatások stb.)	egyéb környezeti tényezők
különböző adók	

1.táblázat: A kvantitatív és kvalitatív tényezők jellemzői

Forrás: saját szerkesztés Gelei Andrea (2013) alapján

6. A TELEPHELY KIVÁLASZTÁSÁNAK MÓDSZEREI

6.1. A súlyozott pontszám módszere

Demeter – Gelei, 2003-as tanulmánya szerint a súlyozott pontszám módszere a telephelyek elhelyezésének egyik alapvető és jól ismert módszere, mert könnyen lehet alkalmazni és értelmezni. Ez a fajta módszer önálló, egyedüli létesítmények elhelyezésére használják, de kiterjedtebb esetekben is egy jó kiegészítő módszer. Alkalmazásához szükség van, már egy meglévő a telephelyre, ami a szóba jöhető alternatíváknak megfelel. Az alternatívák felmérése után meg kell határoznunk a döntést befolyásoló feltételeket, melyek alapvetők az előbb felsorolt kvantitatív és kvalitatív tényezők közül, majd ezekhez hozzá kell rendelni a fontosságaikat. A súlyozott pontszám módszere két fajtájú az additív és a multiplikatív modell, melyek az egyes kritériumok fontossága alapján lehet megindokolni a választást. Akkor ajánlatos a multiplikatív módszert használni, ha minden kritériumnak el kell érnie egy minimális szintet.(Gele, 2013)

6.2. Rácsos és grafikus technikák

Magree és társai, 1985-ös értekezése szerint a költségelem-analízis célja az volt, hogy azonosítsuk a fontosabb költségkapcsolatokat, és ezek alapján határozzuk meg a logisztikai rendszerben a létesítmények optimális számát. A rácsos és grafikus technikák meghatározzák hol legyenek ezek a létesítmények elhelyezve. Három fontosabb fajtájuk a Gravitációs központ módszere, a Kontúrmódszer és az Optimalizáló modellek. .(Gele, 2013)

6.3. Gravitációs központ módszere vagy centroid módszer

A gravitációs központ módszerének használatával egy raktárt tudunk úgy elhelyezni, hogy már van egy meglévő létesítményünk. A legegyszerűbben úgy tudjuk alkalmazni, hogy ha a beérkező és kimenő szállítási költségek egyformák, ezáltal csak a meglévő létesítmények között kell szállítani, aminek alacsony lesz a szállítási költségei. .(Gele, 2013)

6.4. Kontúrmódszer

Ha több raktár van, akkor a raktárak által kiszolgált területek elkülönítésére használjuk ezt a módszert. Először össze kell gyűjteni a vonatkozó szállítási, készlettartási és kezelési költségeket, majd ezeket összegezni kell a távolságtól függően és különböző egyenköltséggörbéket tudunk berajzolni a raktárak köré. Így a leolvashatjuk, hogy hol vannak a határok a raktároknál, ami az egyenköltséggörbékhez tartozik, de néhány helyen egy bizonyos szint felett már metszeni fogják egymást a görbék. Ha megvannak a metszés pontok ott húzunk egy egyenest ami a raktárokhoz tartozó kiszolgálási területet határoló egyenes. Ezzel tudjuk meghatározni, hogy melyik raktárból érdemes kiszolgálni. .(Gele, 2013)

6.5. Optimalizáló modellek

Az optimalizáló modellek használatakor a cél, hogy az anyagok a leghatékonyabban tudjanak áramlani bizonyos keretek között. Különböző matematikai, operációkutatási módszerek segítségével készíthetünk matematikai függvényeket. Ezzel a módszerrel egymástól eltérő modellt dolgoztak ki az ezzel foglalkozó szakemberek, amik rengeteg telephelyválasztási elmélethez köthetők. .(Gele, 2013)

7. A DISZTRIBÚCIÓS LÁNC TÍPÚSAI

7.1. Dropshipping

A Dropshipping a disztribúciólánc-típus azon belül a közvetlen elosztás egy altípusa. Az elosztás megvalósítása során szükséges a teljes fizikai folyamatot, amit a gyártó vállal magára, de a rendelési folyamatba beépíti a kiskereskedőket. Így a gyártó alacsonyabb készletszint mellett képes nyújtani magas kiszolgálási színvonalat. A típus legfontosabb jellemzőit két szempontból tudjuk megvizsgálni a vevőkiszolgálási színvonal elemeinek és költségeinek szempontjából.

Kiszolgálási színvonal elemeinek jellemzői több féleképpen kell megvizsgálni. Elsősorban a rendelésteljesítési időnél nagyon oda kell figyelni a kiszállítási távolságra, és ha kétszintes rendelési folyamat van ott hosszabb akár több hetet kitevő rendelésteljesítési idő is előfordulhat. A rendelésteljesítési idő termékenként eltérő lehet, így ha a fogyasztó a kiskereskedőnél több gyártótól is rendelt terméket, akkor azok átvétele kérdéses lehet az eltérő rendelésteljesítési idők miatt. A termékrendelkezésre állása a gyártótól függ, hogy milyen magason tud rendelkezésre bocsátani egy adott terméket. A termékválasztéknál nagyon széles kört kell tudnia nyújtani a vállalatnak. A piacra jutási időnek, gyorsnak, gyakorlatiasnak, valamint ami lekerül a gyártósorról az azonnal szállítható legyen.

Költségjellemzőknél is sok fajta szempontot kell figyelembe venni. A készlet tartási költségeknél az a fontos, hogy alacsonyabb költség legyen az aggregálás miatt. Az aggregálás előnyei alacsony keresletű, nagy értékű termékek esetén a legmagasabbak. További előnyt jelent, ha a gyártó képes késleltetni a termék személyre szabását, és a komponensek szintjén aggregálja a készleteit. Szállítási költségeknél pedig az átlagos szállítási távolságokat és a kis szállított mennyiségeket kell figyelembe venni. Létesítmény- és kezelési költségekkor az árkezelés költségei csökkenthetnek, mert nincs szükség a kiskereskedőhöz való kiszállításra, de igazi javulás csak akkor érhető el, ha a gyártó képes kis mennyiségekben és közvetlenül a gyártósorról szállítani a terméket. (Gelei, 2013)

7.2. Gyártói raktározás közvetlen kiszállítással és árukonszolidálással

Ez a típus leginkább a közvetlen kiszállításhoz hasonlítható, de még is a különbség a szállítási szervezésében van. A gyártótól a fogyasztóhoz történő közvetlen kiszállítás itt nem érvényes ugyanis egy rendelés különböző helyekről származik és a darabjait útközben egyesítik, így a

fogyasztó csak egy küldeményt fog kapni. Legfontosabb jellemzőit a kiszolgálási színvonal és a költségek szempontjából foglalhatjuk össze. .(Gelei, 2013)

Kiszolgálási színvonal	Költségjellemzők
Rendelésteljesítési idő hasonló a közvetlen kiszállításhoz. Ezért kicsit magasabb lehet a konszolidálás elvégzése miatt.	Készlettartási költsége is hasonló a közvetlen kiszállításhoz.
Termék rendelkezésre állása a közvetlen kiszállításhoz hasonlíthatjuk.	Szállítási költségei kisebbek, mint a közvetlen kiszállítás esetében, mert a konszolidálás miatt csak egy küldeményt kell kiszállítani a fogyasztónak, így a kiszállítási költségek alacsonyabbak lesznek. Ugyanakkor ez növeli a koordináció költségeit.
Termékválasztéknál is hasonló a közvetlen kiszállításhoz.	Létesítmény- és kezelési költségeket is hasonlítani tudjuk a közvetlen kiszállításhoz.
Piacra jutási idő úgyszintén hasonló a közvetlen kiszállításhoz.	Információs költségek magasabbak, mint a „dropshipping”-nél, mivel a gyártón és a kiskereskedőn kívül a küldemény szállítóját, amelyet a rendszerbe integrálnia kell.

2.táblázat: Gyártói raktározás a kiszolgálási színvonal és a költségjellemzők csoportosítás

Forrás: saját szerkesztés Gelei Andrea (2013) alapján

7.3. Kiskereskedelmi raktározás fogyasztói felvétellel

Ennél a raktározásnál hagyományos és gyakran előforduló disztribúciólánc-struktúráról beszélhetünk. A készletet a kiskereskedelmi üzletek raktározzák, majd a fogyasztók az üzletbe mennek bevásárolni vagy éppen on-line és telefonon rendelnek, ami utána a terméket az üzletben tudják átvenni. A típus legfontosabb jellemzőit itt is a két szempont szerint tudjuk csoportosítani a kiszolgálási színvonal elemeinek és a költségek szempontjából.(Gelei, 2013)

Kiszolgálás színvonal	Rendelésteljesítési idő	Nagyon jó, mivel azonnali kiszolgálás is lehetséges éppen megtalálható az üzletben.
	Termék rendelkezésre állása	Nagyon magas költséggel lehet megoldani, mint a többi megoldási típusnál.
	Termékválaszték	Ha a kiskereskedő egy gyártó termékeit értékesíti, akkor sokkal inkább alacsonyabb, mint a többi megoldásnál, sok gyártó termékeinél ez pont fordítva lehetséges.
	Piacra jutási idő	Hosszabb a többinél, mert az összes ellátási láncra végig megy, míg eljut a fogyasztóhoz.
Költségjellemzők	Készlettartási költségek	Magasabbak, ha nincs több szereplője a gyártó és az üzlet között.
	Szállítási költségek	Alacsony, mivel olcsóbban meg lehet oldani a szállítási módot az üzletbe.
	Létesítmény- és kezelési költségek	Magasak, mert sok üzletre van szükség.
	Információs költségek	Minimálisak, mivel a fogyasztó itt jobbra bemelegszik az üzletbe vásárolni.

3.táblázat: Kiskereskedelmi raktározás kiszolgálási színvonala és költség jellemzői

Forrás: saját szerkesztés Gelei Andrea (2013) alapján

7.4. Disztribútori raktározás csomagküldő kiszállítással

A disztribúciós láncnál a készletek nem a gyártók tartják, hanem a kiskereskedőknek a közvetítő raktáraiban, ami úgy jut el egyik helyről a másikra, hogy egy adott raktárból egy csomagküldő segít és elviszi az adott terméket a fogyasztóhoz. Ilyen fajta kiszállítás az Amazonnál fedezhetünk, amit még összerak egy „dropshipping”-gel is, ezzel a módszerrel ez a vállalat a legeredményesebb a világon. Ennél a típusú kiszállításnál is meg tudjuk figyelni a kiszolgálás színvonalának elemeit valamint a költségek szempontját is.

Kiszolgálási színvonalnál is mint az eddiginél ugyan azokat a szempontokat nézhetjük meg csak más jellemzik őket. Az első szempont, amit megvizsgálunk a rendelésteljesítési idő, ami itt gyorsabb, mint gyártói raktározás esetén, mert a raktárak sokkal közelebb vannak a fogyasztókhoz, valamint a kiszállítás előtt az egész megrendelést egy küldeménybe összerakják. A másik a termékrendelkezésre állási szempont, ami a költségesebb, hogy ugyan akkora legyen a készlet, mint gyártói raktározásnál. A termékválasztéknál azt vehetjük észre, hogy kisebb, mint gyártói raktározás eseténél mivel a raktárak korlátozva vannak jelen. A piacra jutási idő viszont hosszabb, mert van még pluszban egy készletezési pont, ami bele van szöve ebbe a láncba. (Gelei, 2013)

A másik nagyobb szempont a költségjellemzők, ahol megnézzük a készlettartási költségeket, ami itt magasabb, mint a közvetlen gyártói kiszállításnál, mert nem lehet akkora mértékű aggregálást kivitelezni, mint a többi lánc típusnál. Ha gyorsan forgó termékünk van ott a különbségnagyon kicsi. Amennyiben a disztribútor raktára rendelkezik összeszerelő képességgel, akkor valamilyen fokú gyártási késleltetés is megvalósítható. A szállítási költségeknél azt vehetjük észre, hogy alacsonyabbak, mint a közvetlen gyártói kiszállítás esetén, mert ami beérkezik a raktárba termék az nagyobb mennyiségben történik meg és magasabb szállítóeszköz-kapacitás is szükséges ahhoz, hogy lehessen szállítani. Itt a kiszállításnál a raktár közelebb van a fogyasztóhoz, mint a többi esetben és ezáltal több rendelt termék tud egy csomagba érkezni. A létesítmény- és kezelési költségeknél a létesítményköltségek magasabbak, ennek az oka, hogy az aggregálás kisebb. Végezetül az információs költségek sokkal egyszerűbb informatikai infrastruktúrát használnak, mint az előzőek esetében. Mivel a disztribútor raktár a termelő vállalat és a végső fogyasztó között zajlik le, így nem érdemes a gyártó és a fogyasztó közötti teljes koordinálásra. A valós idejű információáramlás nagyon fontos a disztribútor és a fogyasztó között, valamint a készletkövetési információ is, de viszont a fogyasztó és a gyártó között ez nem szükséges. (Gelei, 2013)

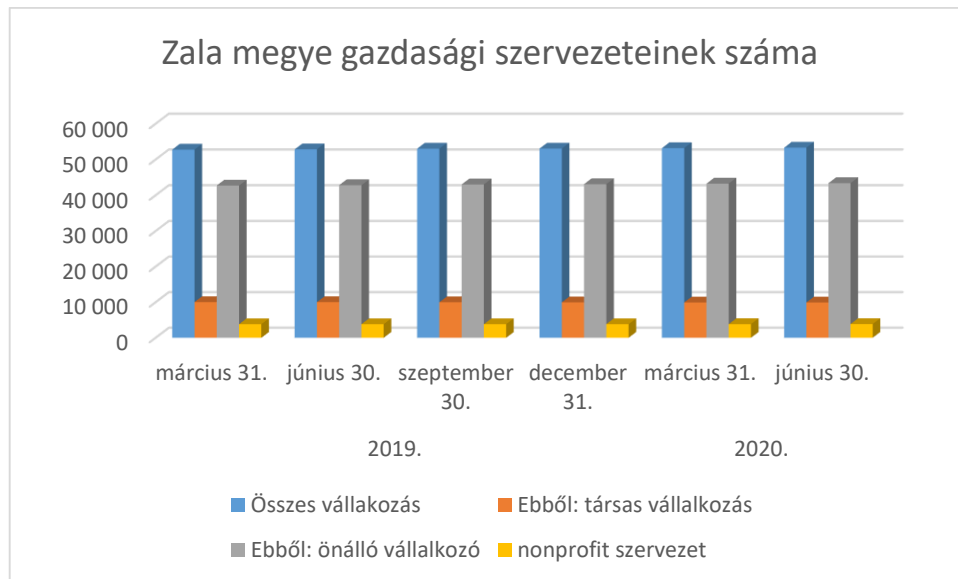
8. ZALA MEGYE RÉGIÓ NYUGAT- DUNÁNTÚL RÉGIÓ

Az általam választott régió, amit jobban be szeretnék mutatni az Zala megye, azon belül is két nagy városát, Nagykanizsát és Zalaegerszeget. Úgy gondoltam Zala megye határ menti régiósága miatt érdekes lehet a kutatásban és a feldolgozásban is egyaránt. A választásom azért erre a régióra esett, mivel én is Zala megyéből származom. Nagykanizsán él a családom én is itt nőttem fel, úgy gondoltam emiatt érdekesebb olyan régiót választanom, amit jobban ismerek. Véleményem szerint érdekes összehasonlításokat lehet ki következtetni a megyeszékhelyből, aminek nincs autópálya összeköttetése és egy autópálya menti városból. A következő sorokban be szeretném mutatni a két nagyobb várost Zala megyében. A megyét az országhatáron kívül Vas, Veszprém és Somogy megye határolja. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 2020 október 31. adatok szerint 52005 darab regisztrált cég található Zala megye területén. (KSH.hu)

3.ábra: Zala megye térkép

Forrás: Térképek Magyarország megyéiről, régióiról

4.ábra: Zala megye gazdasági szervezeteinek száma

Forrás: KSH, 2020

A diagram a 2019. március 31.-től 2020. június 30.-ig tartó időszakot láthatjuk. 3 hónapos lebontásban mutatja meg hogyan alakultak a vállalatok száma. A nagyobb része önálló vállalkozás, kisebb része viszont társas vállalkozás. Megfigyelhető, hogy a Covid-19 járvány alatt, hogyan változtak a regisztrált cégek száma. A járvány miatt sok kisebb vállalatnak be kellett zárnia, mivel nem voltak fogyasztói.

8.1. Zalaegerszeg

5.ábra: Zalaegerszeg címere

Forrás: Nemzeti jelképek oldalról

Zalaegerszeg Zala megye székhelye, az ország dél-nyugati részén fekszik. 50-70 kilométerre van hozzá az osztrák, a szlovén és horvát határ is, valamint a Balatontól is csupán 45 km-re fekszik Zalaegerszegtől. A város nemzetközi kapcsolatrendszere inkább dél-délnyugati irányba orientálódik. (Zalaegerszeg Önkormányzata)

8.2. Kapcsolat Szlovéniával

A szlovén-magyar kapcsolat már több mint 35 éve töretlen. Testvérvárosi kapcsolat fűzi Lendva városával. Elsősorban az oktatási és a kulturális területen van a kapcsolat, ezeken a területeken lehet jobban fejlődni. A délnyugati nemzetközi együttműködés miatt át halad Zalaegerszegen a Szlovén vasút vonal, amely jelenleg a gazdasági hatása alacsony. Jelentős hatást gazdaságilag akkor érne el a vasút vonal, ha a vonalon Zalaegerszegnél kialakulna egy logisztikai megálló pont. (Zalaegerszeg Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020)

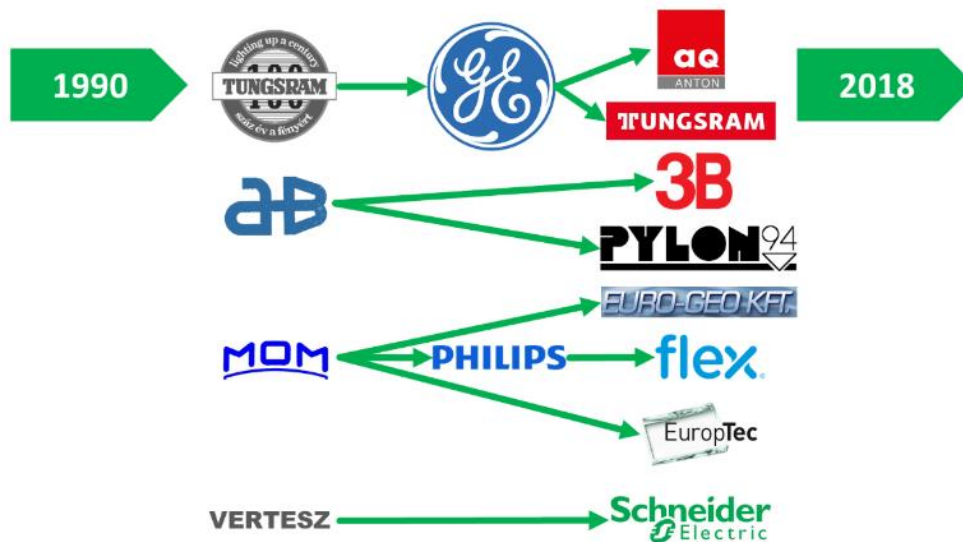
8.3. Kapcsolat Ausztriával

Zala megye közvetlenül nem határos Ausztriával, de Zalaegerszeg még is részt vesz az osztrák-magyar közös határ menti programokban. A város ausztriai kapcsolatai a Graz felé orientálódnak, amellyel elsősorban felsőoktatásban, és csak utána a gazdasági területeken. Zalaegerszeg határ menti fekvése miatt nagy az osztrák gazdaság munkaerő-piaci elszívó hatása. (Zalaegerszeg Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020)

8.4. Gazdasági szférák

Zalaegerszeg Magyarország gazdasági életében az 1950-es évekig kismértékű volt. A szocialista időszakban egy országos programhoz csatlakozva előtérbe került az iparfejlesztés, ezáltal megkezdődött a Ruhagyár, a Zala Megyei Tejipari Vállalat, a Zalaegerszegi Vágó- és Húsipari Vállalat, a Zalai Aszfaltgyár, a Kenyérgyár (Zalaco) és a Szikvíz- és Üdítőitalgyártó Üzem termelése. Zalaegerszeg környékének nagy részét valójában mező- és erdőgazdasági területre használják. A növénytermesztés, az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás a legmeghatározóbb gazdasági tevékenység a városnak, amivel a helyi szükségleteken kívül hozzájárulnak a távolabbi területek exportjaira. A város létre hozott egy gazdaságfejlesztési programot, a ZEDD, a Zalaegerszegi Gazdaságfejlesztési divízió néven. A városban folyamatos átalakulás és sokszínűség jellemezte a gazdaságot. Erősödött a gépgyártás, az akkoriban működő élelmiszeripari üzemek, a textilipari vállalatok, mint például a KÖBTEX Zalaegerszegi Gyára, a vegyipari vállalatok, mint a CAOLA és a Zalai Kőolajipari Vállalat, a Zalakerámia. Az építőiparban ma is működik a ZÁÉV, a TANÉP, ami képviseli az Építőipari Szövetkezetet. A gépgyártásnál végbe ment nagyfokú fejlődésnél sok vállalat kezdte meg a működését a 70-es, 80-as években. Ma is működnek számos ilyen vállalatok, mint az Egyesült

Izzó Zalaegerszegi Gyára, a Magyar Optikai Művek Zalaegerszegi Gyára, az Alugép, a VERTESZ, a Ganz MÁVAG Zalaegerszegi Gyára és a Zalai Nyomda. A rendszerváltás után átrendeződött az ipari környezet. Az előbb említett vállalatok átalakulásával több nagyobb és kisebb gépipari cégekké váltak, amelyek által a nemzetközi és a globális értékláncba is szállító vállalatokká nőtek ki magukat. (Zalaegerszeg 2030 gazdaságfejlesztési stratégia)

6.ábra: A rendszerváltás után meghatározó gépipari vállalatok átalakulása

Forrás: Zalaegerszeg 2030 gazdaságfejlesztési stratégia

Az Egyesült Izzó régebbi zalaegerszegi gyára a Tungstram nevet kapta, majd General Electric (GE) Hungary Kft.-vé vált, ami mai napig működik, de 2018-ban a GE megvált a fényforrásgyártástól és ismét magyar tulajdonba került, így újra Tungstram elnevezéssel működik. (Zalaegerszeg 2030 gazdaságfejlesztési stratégia)

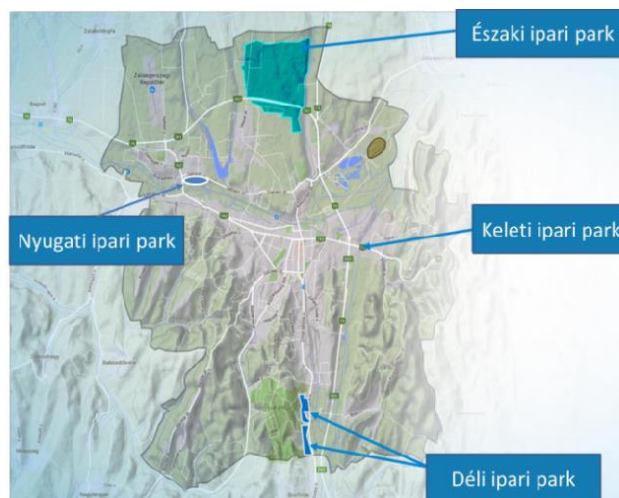
Az Alugép vállalat telephelyén ma már 3B Hungária Kft. és a Pylon 94 Kft. működik. Önálló termékek fejlesztési képességekkel és előremutató technológiát alkalmaznak. A Magyar Optikai Művek helyén először a Philips HTR Kft. települt, majd később a Flextronics International Kft. alakult. A Flextronics International Kft. Sárvár után másodikként Zalaegerszegen lett Magyarországon. Két telephellyel rendelkezik az egyik 1994-ben Zala Automotive gyáregység néven, ami erősítette a Flex autóiipari részeként, majd 1999-ben bővült Zala B telephellyel. Napjainkban közel 3000 főt foglalkoztatnak. (Flextronics hivatalos honlapja)

A VERTESZ (Villamos Erőmű Tervező és Szerelő Vállalat) értékesítési főosztályából alapult meg a Schneider Electric Hungária Villamossági Zrt., amely két gyártó vállalattal működik a városban. (Zalaegerszeg 2030 gazdaságfejlesztési stratégia)

2016-ban a Magyar Kormány döntésére Zalaegerszegen épült meg a kormányzati beruházásként megvalósuló járműipari tesztpálya, ezzel együtt jött létre az Autóipari Próbapálya Zala Kft., mint projekt cég. A tesztpálya egyedül álló, mivel a hagyományos járműdinamikai tesztek elvégzését segíti. Ezzel nem csak a személyautó-ipar, hanem a busz- és a teherautógyártók kiszolgálására is alkalmas lesz a pálya. A teszt pálya környékén a Telekom először építi ki 5G hálózatát. Ez Európában is egyedülálló nem csak Magyarország területén. (Zalazone hivatalos honlapja)

A városban lévő nagy vállalatokat a négy égtáj szerint tudjuk csoportosítani.

- Északi ipari park,
- Keleti ipari park,
- Nyugati ipari park,
- Déli ipari park.

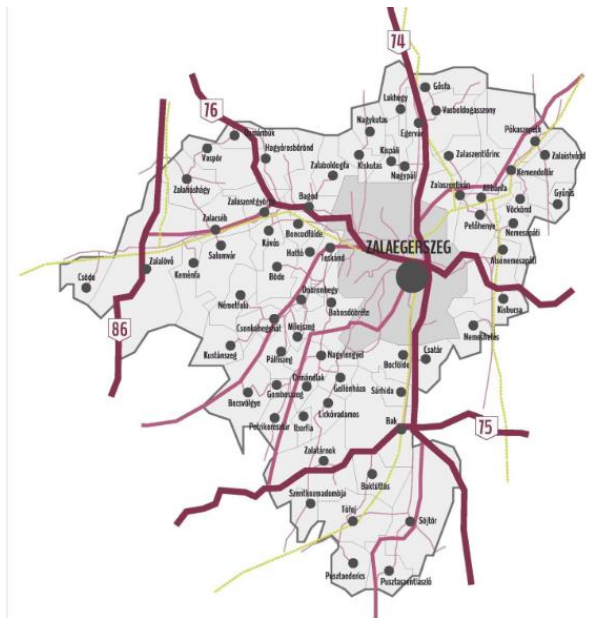
7.ábra: Zalaegerszeg ipari parkjai

Forrás: Zalaegerszeg 2030 gazdaságfejlesztési stratégia

A város keleti részén a Ganz, barnamezős ipari park található, délen működnek a Flextronics üzemek és beszállítók, ugyan itt megtalálható a D-ipari terület. Nyugati részén a városnak épült meg a Forest Hungary Kft., ami egy bútorgyár, illetve a Scneider Electric Zrt,ami viszont egy elektronikai cég. Északi területen is egy ipari park létesült, ahol az Inkubátorház is megtalálható. (Zalaegerszeg Önkormányzata)

8.5. Közlekedés

Zalaegerszeg földrajzi helyzetéből adódóan, valamint a közutak közlekedési adottságaiból is már kevésbé tud kapcsolódni Budapesthez, vagy éppen az ország északi és keleti régióihoz. Zalaegerszeg legfontosabb közút hálózatai a kelet-nyugati irányú 76-os főút és az észak-déli irányú 74-es főút. A város megközelíthetősége eléggé kedvezőtlen, 2 fő út keresztezésénél fekszik a 76-s és a 74-es főútmentén. Budapesttől 230km-re található a legegyszerűbben úgy jutunk el, hogy az M7-es autópályát használjuk Nagykanizsáig, majd a 74-es úton indulunk tovább ez 2 és fél óra körülbelül, a vasútvonalon 239 km. Az országos főutak elkerülő szakaszai a város keleti és északi felén épültek meg, de ezek nem kapcsolódnak össze dél-nyugat irányból. (Zalaegerszeg Önkormányzata)

8.ábra: Zalaegerszeg közút hálózata

Forrás: Zalaegerszeg megyei jogú város integrált településfejlesztési stratégia 2014-2020

A hiányos gyorsforgalmi utak miatt a kormány a közúti fejlesztésekben 2023-ra ígérté az M76-os kétszer kétsávos gyorsforgalmi út megépítése mellett döntött, amellyel nem csak a városnak tesz jót gazdaságilag, hanem országos szinten is. Kőrmend irányába tervezik az M76-os utat Zalaegerszegtől észak-nyugati irányban. Így Zalaegerszegről közvetlen úthálózat alakul ki az osztrák határhoz. De ez az út köti össze majd az M7-es autópályával is Balatonszentgyörgynél, ami által Budapesttel is összekötésbe kerül a város. Szintén elkezdtek a kiépítését az M9-es autópályának, ami a vidéki nagyvárosokat fogja összekötni,

például Debrecen, Békéscsaba, Szeged, Pécs, Kaposvár, Nagykanizsa, Zalaegerszeg, Kőrmend, Szombathely, Kőszeg. Ezzel az útvonallal azt szeretnék elérni, ha az Alföld felé is jó minőségű, közvetlen út kapcsolatot hozzanak létre a gazdaság miatt. (Zalaegerszeg Önkormányzata)

9.ábra.: M9-es autópálya tervezett útvonala

Forrás: Magyar építők cikk (2019) alapján

A hiányzó gyorsforgalmi utak mellett a vasúti fejlesztéseket is kiemelt fontossággal kell fejleszteni. Emiatt a közúti infrastruktúrafejlesztésre is nagy hangsúlyt kell fordítani. Ami által gyors, kényelmes, biztonságos és versenyképes személy-és áruszállítást tudna biztosítani a város. Mivel több vállalat is máshova települt le a partner kapcsolatrendszer inkább az Alpok-Adria térség felé orientálódik, ami Szlovéniát, Olaszországot, Horvátországot és Ausztriát öleli körbe. Jelenleg az észak-déli irányú vasúti járatok Zalaegerszegen át haladnak, Zalaszentivánig, úgy mint a szlovén vasútvonal, ami Rédics irányából jön be az országba és Koper kikötő városából indul. Ezzel a szlovákiai ipari központokkal és a Balti-tenger irányába teremt kapcsolatokat. Kiemelt vasútfejlesztési program a Zalaegerszeg –Rédics vasútvonal felújítása, átépítése. (Zalaegerszeg Önkormányzata)

A Hévíz-Balaton nemzetközi repülőtere a térség legjelentősebb nemzetközi repülőtere, városhoz közel, körülbelül 40 kilométerre fekszik Sármellék mellett, autóval megközelítőleg 50 percre. Bár ezt jobbra a Balaton közeli turisztika használja ki. A repülőtér jelentősen megkönnyíti kisebb méretű, ám gyors beszerzést igénylő eszközökkel dolgozó mechatronikai iparágak a beszállítást többek között a Flextrinocs Kft.-nek. A repülőtér fejlesztése is a cél. Új technológiák bevezetésével és a kifutópálya bővítésével valósul meg. Ez az előrelépés hatalmas gazdasági előny lehet Zala megye, Zalaegerszeg és egész Nyugat-Magyarország számára. De nem csak gazdasági szempontból, hanem turisztikai szempontból is előnyös lehet.

Véleményem szerint (Zalaegerszeg Önkormányzata)

8.6. Nagykanizsa

10.ábra: Nagykanizsa címere

Forrás: Nemzeti jelképek oldalról

Másik Zala megyei város, amire ki szeretnék térni az Nagykanizsa, egy közepes méretű megyei jogú város. A város a megye déli részén fekszik, három országhatár található 30-70 kilométerre, Horváthország Szlovénia és Ausztria. Három országos főút találkozásánál található, amelyek segítenek a kelet-nyugati, illetve az észak-déli kapcsolatokban. Legjelentősebbek a 7-es főút és az M7-es autópálya, amely a főváros és az országhatár között biztosít kapcsolatot. A harmadik számú, a 74-es számú főút, valamint a 61-es főút, amelyek másodrendű utak a kettő főúthoz képest. Az M7-es autópálya közelsége miatt a külföldi cégek a telephelyválasztásnál ezt figyelembe veszik. Az M7-es autópálya és a szomszédos országokban lévő autópályák jó szállítási kapcsolatokat jelentenek a városra nézve. A Nagykanizsán működő cégeknek nem csak a kedvező földrajzi elhelyezkedések valamint az unió és az adriai kikötők is fontos szerepet játszanak, másrészt az országon belüli, mindkét irányú áruáramlásban is nagyon nagy szempont a vállalatok számára. (Nagykanizsai Önkormányzat)

8.7. Vasúthálózat

A város fontos vasúti csomóponttal rendelkezik, mivel itt fut össze az országos vasúti hálózat több eleme, mint Budapest, Pécs és Szombathely. 1861-ben épült az első épületegyüttese, ami akkor az ország legnagyobb és legforgalmasabb pályaudvara volt. 1950-től folyamatos bővítést és felújításokat végeztek, ami után elérte a mai formáját a vasútállomás, amely évszázados múlttal rendelkezik. Naponta közlekednek többször IC-járatú vonatok Budapestre és Pécsre. Horvátországba, Szlovákiába, Olaszországba, és Ausztriába pedig közvetlen nemzetközi vonatok járnak. Az áru fuvarozás területén a Zalaszentiván- Nagykanizsa szakaszon fejlesztésekre van szükség és ekkor töltheti be ismét történelmi szerepét az észak-déli áru fuvarozásban. A korszerűsítés lehetőséget ad arra, hogy GYSEV által Szombathely-

Zalaszentiván szakaszon végzett fejlesztések hatással legyenek Nagykanizsára. A Zalaszentiván-Nagykanizsa szakaszon is működik fejlett személy és áruszállítás, aminek a révén el lehet jutni Bécsbe, Sopronba, Győrbe jelenleg 3-3,5 órás személyszállítási menetidővel számolva. Nagykanizsától, is mint egy körülbelül 30 percre található a Sármelléki repülőtér is. (Nagykanizsa Önkormányzata)

8.8. Gazdasági szférák

Számos nagyvállalat található meg Nagykanizsa területén, ilyenek például a mérőműszergyártással foglalkozó Honeywell, Hőtechnikai Kft. és a HEAT-GÁZGÉP Gázipari Gépgyár Kft., Tungfram operations Kft. nagykanizsai fényforrásgyár, a Pannon Mechanika Mérnöki és szolgáltató Kft., Hidrofilt Vízbekelést Tervező és Kivitelező Kft., valamint a BWT Hungária Kft. Egy két nagyobb vállalatot szeretnék bemutatni Nagykanizsa területén.

A Honeywell Hőtechnikai Kft. az 1960-as évek óta van jelen Magyarországon, Nagykanizsán közel 20 éve. Elektromechanikai termékeket előállító amerikai tulajdonú, több mint 450 alkalmazott dolgozik a termékek gyártásán. A Honeywell vízmennyiség-szabályozó szelepek és vezérlők, ipari kazánok vezérlőegységeivel, épületfelügyeleti rendszerek működtető egység előállításával foglalkozik. (Honeywell hivatalos honlapja)

A Tungfram operations Kft.-t is szeretném egy kicsit részletesebben bemutatni. 1964-ben Nagykanizsát a fényforrásgyártás magjának hívták, mert rendelkeztek olyan földgázzal, ami az üvegyártáshoz szükséges volt és a lakosság egy része is rendelkezett az üvegyártási ismeretekkel. A termelés 1965-ben indult meg néhány lámpa- és fénycsőtípussal. 51 éve, 1969. április 1-jén az Egyesült Izzó Nagykanizsai Fényforrásgyártó Kísérleti Gyáregysége a Nagykanizsai Fényforrásgyár nevet. 1974-ben a nagykanizsai gyár Európa egyik fő lámpabúraszállítója lett, azáltal, hogy a New York-i Corning Ribbon ballongyártó automata gépsor beépítésre került. Ez miatt feleslegessé vált a korábbi lámpabúra import és a felesleget elsősorban az európai országokba importálták. 1992-ben központja lett a GE kompakt fénycsőgyártó által, a GE Lighting Tungfram nagykanizsai gyára. Ma a Tungfram nagykanizsai gyára széles választékú, minőségi világítási termékeket állít elő például hagyományos és halogén lámpákat, fénycsöveket, autólámpákat, LED és üvegtermékeket. (Tungfram hivatalos honlapja)

Végül a BWT Hungária Kft., 1990-es évek elején egy magyar családi vállalkozásként indult, a BWT csoport másnéven a Best Water Technology leányvállalataként. A legkorszerűbb vízkezelő technikákkal rendelkezik, ami javítja az életminőségünket és fenntartható módon

kezeli a legfontosabb természeti kincsünket, a vizet. A szlogenük is erről árulkodik, „BWT – For you and Planet Blue.” Olyan megbízható, egyedülálló és magas minőségű valamint környezetbarát vízkezelőrendszert forgalmaz, amelyek biztonságosabbá, komfortosabbá teszik a vízzel való érintkezést, akár kávézásról, fürdésről, vízivásról, főzésről legyen szó. Székhelye Budaörsön található, ami telephelyként is fel van tüntetve a nagykanizsai mellett. (BWT hivatalos honlapja)

De sok építőipari vállalat is található ilyenek például Rajna Ép-Ker Kft., KANIZSABER Építőipari Beruházási és Vállalkozási Kft., Gejzír Kanizsa Kft és a Kanizsa Ablak Kft., HZH-Trade Kft. Itt is néhány vállalatról kicsit részletesebben szeretnék beszámolni, ami az építőiparban fontos szerepet tölt be Nagykanizsán. (Nagykanizsa Önkormányzata)

A HZH-Trade Kft. 2011-ben alapult cég. Telephelye raktára és bemutatóterme is Nagykanizsán található. Fő tevékenységük műanyag nyílászárók és télikertek gyártása, építése és forgalmazása, valamint ugyan így beltéri ajtóknál is. Manapság már a széles körű fogyasztók számára már fa nyílászárók kereskedelmével és beépítésével is foglalkozik. A bemutatóteremben a vevők számára széles skálában találnak kedvükre való kiegészítő termékeket, például redőny és szúnyogháló rendszereket, valamint kültéri és beltéri párkányokat, könyöklőket. A cég tevékenységéhez hozzá tartozik még az építési vállalkozások számára a kültéri és beltéri nyílászárók gyártása és beépítése is. Az évek során sok pályázati felkérés is volt a cég számára. Melléktevékenységként jött létre a Hóman ablak Kft., ami foglalkozik a vasszerkezetek gyártásával és szerelésével, valamint üzlethelyiségek és raktárak bérbeadásával. (HZH-Trade Kft. hivatalos honlapja)

A Gejzír Kanizsa Kft. 1997-ben jött létre. Kezdetben budapesti, salgótarjáni és szombathelyi nagykereskedésekkel együttműködve gyártott gázkészülékeket. Az elmúlt évek során több nagyobb céggel is leszerződött, mint például a Fég a Ferrolival és a Viessmann Fűtéstechnika Kft.-vel. A cég a legújabb technológiák alkalmazásával végzi el a feladatait, amellyel a jó minőségű épületgépészeti rendszerek kiépítését teszi lehetővé. A szolgáltatásai közé tartozik a kazánház üzemeltetése, gázvezetékek tervezése, kiépítése, átalakítása, napkollektoros rendszerek kiépítése és a központi fűtésszerelés stb. (Gejzír Kanizsa hivatalos honlapja)

A különböző vállalkozásokból is jól látható a város ágazati struktúrája, milyen lehetőségeket nyújt. A város földrajzi fekvéséből adódóan a kereskedelmi és az egyéb különféle szolgáltatást végző vállalkozások is elterjedtek, illetve Balaton közelsége miatt a vendégforgalma is. A külföldi befektetők részére a település vonzó célpont. Érezhetjük, hogy az itteni székhelyű külföldi vállalkozások esetében is a kizárólagos külföldi irányítás a leggyakoribb. A városban regisztrált külföldi vállalkozások nagy része három gazdasági ágban vállal nagy szerepet, az

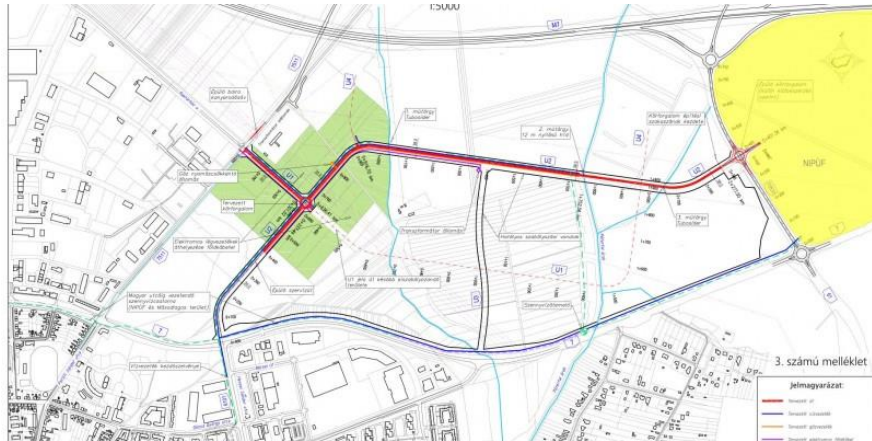
iparban, valamint a kereskedelem, gépjárműjavítás és az ingatlanügyletek területén. Nagykanizsán nem igazán létesül mezőgazdasági szektorban vállalat, vagyis inkább a többi ágazathoz képest nagyon alacsonyan, mivel a város élelmiszeripari vállalkozásai megszűntek. Manapság már a gyümölcsstermesztéssel és zöldségtermeléssel inkább egyéni gazdaságok foglalkoznak, saját szükségleteik részére. Ez Kiskanizsán valósul meg, ami Nagykanizsa egyik város része, mivel itt történelmi háttérrel rendelkezik a mezőgazdaság. Sok család számára biztosít jövedelmezőséget, nem csak helyben, hanem közeli a nagyvárosok piacain is, de vannak, akik a nagyvárosban is értékesítik a termékeiket. A város vonzáskörzetében helyezkedik el még Nagyrécsé, ahol a Hivekovics Családi Gazdaság található meg. Ez a mezőgazdasági családi vállalkozás közel negyven éve foglalkozik méhészettel és gyümölcsstermesztéssel. 2014-ben egy nagy fejlesztésen esett át a vállalkozás, amivel meg tudnak felelni a mai igényeknek. Ezek az elvárások a méret és a minőség. Nem csak friss gyümölcsöt forgalmazznak, hanem sajátosan feldolgozott, tartósítószermentes termékeket, natúrleveket, szárított gyümölcsöket, gyümölcsborokat, mézeket és egyéb különlegességeket. (Hivekovics Családi Gazdaság hivatalos honlapja)

Nagykanizsán létesült egy Ipari Park és Logisztikai Központ, amit 2000-ben hozták létre. A Nagykanizsa Vagyongazdálkodási és Szolgáltató Zrt. irányítás alatt üzemel. Az ipari park egyedi földrajzi fekvésének köszönhetően nagy versenyelőnyre tett szert, hiszen az M7-es autópálya alatt terül el, 100 hektáron. Logisztikai szempontból vonzó a modern üzleti és pénzügyi infrastruktúra a betelepült és a vállalkozni kívánók számára egyaránt. A már betelepült világszerte ismert vállalatok hírneve és a helyi kis- és középvállalkozások szerepvállalása sem elhanyagolható, ami által több száz embernek munkahelyet teremtenek. Ezzel hozzájárulnak Nagykanizsa gazdaságának növeléséhez, hogy versenyképes legyen. Az Inkubátorház és Innovációs Központ is itt található meg. (Nagykanizsai Ipari Park fejlesztése)

8.9. Nagykanizsa fejlesztései

Nagykanizsának a kitörési pontja az lenne, ha a fenntartható mintaváros lenne. Ehhez megvannak azok a feltételek, amik elősegítik, ezek a földrajzi elhelyezkedés, hagyományok és a jó humánökológiai potenciálja is. A gazdaságfejlesztésében a város a jövőben arra törekszik, hogy a helyi gazdaságok fejlődjenek és a tökevonzó képessége is erősödjön. A település azt a célt tűzte ki magának, hogy minél több sikeres gazdasági tevékenység telepedjen le, illetve egy erős és versenyképes helyi kis- és középvállalkozások alakuljanak ki. Ennek eredményeként több ilyen fajta intézkedéseket szeretne tenni a város. Például innovatív üzleti modelleket

kialakítása, a gazdasági partnerekkel egy folyamatos együttműködés fejlesztése és versenyképes termékek gyártása. Az ipari területek fejlesztése is ezt a cél szolgálja. A Modern Városok Programjából és a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programjából megvalósulni látszik 2021-ben összesen 90 hektáros beruházási iparterület létre jövele, amely így közvetlenül autópálya kapcsolattal fog rendelkezni. Nagykanizsa keleti részénél lévő M7-es autópályafelhajtónál körforgalomkialakítása már megtörtént, hogy létesülni tudjon egy ipari park. A körforgalom egyik oldalán egy 70 hektáros, míg a másik oldalán egy 20 hektáros terület lesz kiépítve. A körforgalom nyugati részéhez épül egy átkötő út is ,ami a már meglévő ipari parkot köti össze az autópályával. A fejlesztéstől mind a meglévő, mind pedig az új ipari parknak egyaránt könnyű megközelíthetőséget garantál, ezzel is segítve a város fejlődését. Több nagyvállalat tudja ezáltal telephelyként választani Nagykanizsát. Így a kanizsai lakosoknak is munkát biztosítva segítik a megélhetőségüket.(Nagykanizsa Önkormányzata)

11.ábra Nagykanizsa Ipari parkok fejlesztése

Forrás: Kanizsa Fejlesztések oldalról

9. INTERJÚ

12.ábra: Nilfisk embléma

Forrás: Nilfisk hivatalos oldala

Az interjúmat elsősorban egy olyan céggel szerettem volna készíteni, aki nem hazai és nem is nagykanizsai, mivel egy külföldi cégnél jól látható milyen szempontok érvényesültek a telephelyválasztásnál. Így esett a választásom a Nilfiskre. A Nilfisk Kereskedelmi Kft a világ egyik vezető takarítógépgyártó vállalata, és az egyik nagykanizsai vezetőjével készítettem interjút. Azért ezt a céget választottam, mivel egy Dán cégről van szó, valamint érdekesnek találtam a vállalatot, hogy éppen Nagykanizsára esett a választása a telephelyválasztásnál Magyarországon belül. Számos másik országban, vagy éppen földrészen vannak kapcsolatai. Kérdéseket tettem fel a céggel és a telephelyválasztással kapcsolatban. (Nilfisk hivatalos honlapja)

1. A vállalat rövid bemutatása pár mondatban. (mikor alakult?, mi a székhelye?, miket gyártanak?, mi a fő tevékenysége? stb.)

„A Nilfisk Csoport központja Dániában található. A vállalatot 1906-ban alapította egy koppenhágai ház udvarán kialakított műhelyben P. A. Fisker, fiatal mérnök, aki lelkesen rajongott a motorokért.”

„A tudásvágy és egy globális vállalat, a technikában rejlő lehetőségek kiaknázásával történő létrehozására irányuló ambíciója ösztönözte 110 évvel ezelőtt Peder Andersen Fisker-t, hogy megalapítsa saját vállalatát. A vállalat, amelyet megalapított a Nilfisk volt.”

„Fisker végzettségét tekintve villamosmérnök volt, és imádta a villanymotorokat. 1906-ban alapította meg cégét, motorokat gyártott kávéörlőkhöz, szerszámgépekhez, ventilátorokhoz és fűrókhoz. P. A. Fisker víziója a kezdetektől fogva az volt, hogy létrehozson egy nemzetközi vállalatot, amely a világ minden táján értékesíti termékeit. Az igazi áttörés akkor következett be, amikor feltalált egy korszakalkotó, mindössze 17,5 kg össztömegű porszívót, amit egy ember

is képes volt üzemeltetni! Abban az időben, amikor más takarítógépek hatalmasok voltak, és üzemeltetésükhöz több kezelőre is szükség volt, a Nilfisk C1 határozottan forradalmi újításnak számított.”

„A cég fő tevékenysége a mai napig változatlan, professzionális tisztítóberendezéseket gyártunk három fő kategóriában: padlótisztító gépek, porszívók, magasnyomású mosók”

2. A világon hol találhatóak meg a telephelyei a vállalatnak?

„A Nilfisk Csoport központja Dániában található, és több mint 40 országban rendelkezünk értékesítési képviseléssel.”

„Erős forgalmazói hálózatával a Nilfisk összesen több mint 100 országban dobja piacra és értékesíti termékeit. Gyártó üzemek Ázsiában (Kína), Európában (Olaszország, Magyarország), illetve Észak- és Dél-Amerikában találhatók. (Brooklyn Park(MN), Queretaro (MX))”

3. Magyarországra mikor települt be a vállalat?

Magyarországon 2003-tól van jelen a vállalat.

4. Hány telephelye van Magyarországon, valamint ezek hol találhatóak meg?

Magyarországon két telephelye működik Nagykanizsán és Szigetszentmiklóson.

5. Ezeken a településeken mikor alakult meg a vállalat?

„Nagykanizsa a gyárat 2003 márciusában alapította az ALTO cégcsoport Alto-Hungary néven, de akkor már folytak a tárgyalások az Alto cég felvásárlásáról, így rövid idő múlva a magyarországi cég is átalakult Nilfisk-Advance KFT-re. Mobil magasnyomású mosók gyártásával indult a termelés, melyet az ALTO németországi és dániai telephelyéről költöztettek át.

Szigetszentmiklóson a Nilfisk svédországi üzemének Magyarországra költözésével indult a gyártás 2005 végén, majd azóta fokozatosan több száz új munkahely jött létre.”

6. Miért ezekre a városokra esett a választása a vállalatnak?

„A Nagykanizsai gyár adott volt, hiszen az előző tulajdonos már kialakította, stabil létszámmal működött. A Szigetszentmiklósi gyárat viszont eleve úgy tervezték, hogy Budapest vonzáskörzetében legyen, könnyen megközelíthető az autópályáról illetve nem utolsó szempont volt a reptér közelsége.”

7. Milyen szempontokat vett figyelembe a vállalat a telephelyválasztásnál?

„Közlekedés szempontjából jó helyen legyen, autópálya, reptér közelében, illetve munkaerő is álljon rendelkezésre, hiszen több száz fő szükséges a termeléshez.”

8. Nagykanizsára orientálódva miért pont ezt a várost választotta a vállalat?

„Elhelyezkedése miatt. Közel van a határhoz. És az autópályákhoz, akkoriban még nem volt kész az M7-es a határig. Így közlekedés szempontból mindenképp kedvezőbb helynek számított egy határ közeli város.”

9. Milyen befolyásoló tényezők voltak, ami miatt Nagykanizsa lett a nyerőbb és nem mondjuk Zala megye, megyeszékhelye Zalaegerszeg?

„Határközelség, autópálya, illetve a fő beszállítókhöz így közelebb esik, Szlovén-olasz fő beszállítókhöz jobb a közlekedés. Illetve munkaerő oldalon is kedvezőbbnek látták Nagykanizsát.”

10. A vállalat a telephely választáskor milyen stratégiai előnyöket vélt felfedezni Nagykanizsáról?

„Stratégia szempontjából, akkoriban nagyon fontos volt, hogy a nyugati határhoz minél közelebb legyen a gyár, hiszen a németországi Alto központtal volt akkoriban a legtöbb kapcsolat illetve a németországi Neu-Ulm-ban található EDC (European Distribution Center) raktárunkat minél egyszerűbben lehessen megközelíteni, hiszen napi kamionforgalmat bonyolítunk a raktárainkkal. Illetve nagyon fontos stratégiai szempont volt, hogy a fő műanyag beszállítónk is tudjon a gyárral együtt költözni. És ezt Nagykanizsán meg tudta a cég valósítani, egy utcába tudott költözni a gyár és a műanyag fröccsöntő üzemünk is. Az egykori sörgyár területén tudtak telephelyet bérelni, tehát nagyon nagy előny volt, hogy volt rendelkezésre álló gyártelep Nagykanizsán. Így Nagykanizsa két új munkahelyet is kapott, hiszen megalakult a Klaus-plast Kft is.,,

„De nagyon fontos szempont volt a képzett munkaerő is, akkoriban elég nagy volt a munkaerő kínálat, így tulajdonképpen elmondható, hogy a gyár szinte soha nem küzdött Nagykanizsán munkaerő problémával.”

11. A vállalat jól döntött, hogy Nagykanizsára telepítette a vállalatot?

„Az, hogy már 15 éve itt van a gyár Nagykanizsán, azt bizonyítja, hogy a vezetőség nem bánta meg ezt a döntést, illetve tudni kell azt is, hogy 2018-ban hatalmas fejlesztés történt a Nagykanizsai gyárban, a porszívó gyártást hozták ide, ami miatt új telephelyre is kellett költözni, mivel a régi így már kicsinek bizonyult. Illetve ezzel egyidejűleg hatalmas létszám fejlesztés is történt Nagykanizsán. A 150 fős gyártó egységből 450 fős gyár lettünk. És a vállalat hosszú távú terveiben is jelen van a Nagykanizsai gyár.”

12. Jövőben tervez a vállalat más hol is telephelyet választani Magyarországon?

„A Nilfisk jelenlegi tervei alapján a meglévő két telephellyel tervez, további gyárak nyitását nem tervezi sem Magyarországon, sem globálisan.”

Mauer Katalin - Lovkó Bonita (2020): Interjú Global Superuser & Process Specialist 2020 november (online)

9.1. Értékelés

Az interjú során megtudhattuk, hogy a vállalat pontosan hogyan választott telephelyet magának. Megállapítható, hogy milyen fő szempontot vizsgált meg a külföldi vállalat. A cégnek csak két telephelye van Magyarország területén, Szigetszentmiklóson és Nagykanizsán. Észre vehető, hogy azért döntött Nagykanizsa mellett, mivel a városnak van egy autópályája, ami a szállításban nagyon fontos szerepet tölt be. Illetve a Szigetszentmiklósi telephelye meg azért fontos, mert Budapest vonzáskörzetében található. Figyelembe vették a lehetséges munkaerő számot, valamint az sem utolsó dolog, hogy Nagykanizsa határ menti város. Mindkét város az M7-es autópálya mellett fekszik, ami az áruszállítás szempontjából kedvező. Könnyebb és gyorsabb, valamint megközelíthetőbb. Így a többi országgal is könnyebb elvégezni az alkatrészek szállíttatását, mert a cégnek a fő beszállítója Szlovéniában és Olaszországban található. A jövőben nem szeretne a vállalat még egy telephelyet az országban, mert nemrég újult meg a Nagykanizsai részleg is, amivel most már teljesen meg vannak elégedve minden fajta telephelyválasztási szempont szerint. A szakdolgozatom elején összefoglalt szakirodalmi fejezetekben leírtak alapján úgy vélem, hogy a vállalat teljes mértékben figyelembe vette a nézőpontokat. Amíg a vállalat nyereséges az adott telephelyeken, nem feltétlen kell újakat választani, mert azzal a vállalat kockáztat csak.

10. ÖSSZEFOGLALÁS

A szakdolgozatom az elején kitértem a telephelyválasztás szakmai ismereteire, amivel jobban megérthetjük a vállalatok gondolkodási szempontjait. Sok vállalat, különböző évszázadoknak a legnagyobb telephely elméleti irányzatait használja fel a cége telephelyének kiválasztásakor. Több évtizedre visszanyúlva érthetjük meg a telephelyválasztás üzletszerű nézőpontjait, ami évről évre változott és a mai napig használják őket. A telephely választás modelljeiben nagy szerepet játszanak az emberi, gazdasági és természeti tényezők egyaránt. Megismerhetjük a vállalatok közti versengés alapjait, amivel arra ösztönzik egymást, hogy minél eredményesebbek és versenyképesebbek legyenek a piacon. Kitértem a disztribúciós struktúráira, ami a vállalatok különböző áru elosztási formáját foglalja magába. Sok különböző struktúra létezik és mindegyik másban eredményesebb. Több feltétele is van, ami alapján kiválaszthatjuk a megfelelőt, ilyenek például a kiszolgálási színvonal és a költségjellemzők. Ezeket is többféleképpen lehet elemezni, ami alapján megfigyelhető, hogy az adott vállalatnak, melyik a legnyereségesebb.

A vállalatok telephelyválasztását egy Nyugat-Dunántúl egyik megyén keresztül vizsgáltam és elemeztem ki. A választásom Zala megyére esett azon belül is két városra, Zalaegerszeget és Nagykanizsát vettem jobban szemügyre, ami alapján meg lehet figyelni a különbségeket a vállalatokra nézve. Mindkét város az utóbbi években nagy változásokon esett át a gazdaság megerősítése érdekében. Több külföldi vállalat létesült a városokban, amire nagy szüksége volt a régióknak. Megfigyelhető volt milyen átalakulásokon estek át a városok a fellendülésük érdekében. A jövőre nézve is több nagy beruházási stratégiák vannak tervben, ami előre segíti Zala megye előrehaladását gazdaságilag. A két város közötti különbség is észrevehető a telephelyválasztási szempontok szerint, mivel másban látható Nagykanizsának is az erőssége és Zalaegerszegnek is. Úgy gondoltam Zala megye izgalmas választás lesz, ami a határ menti régiósága miatt érdekes lehet a kutatásban és a feldolgozásban is egyaránt.

Interjúkat készítettem egy nagykanizsai telephellyel rendelkező külföldi vállalat vezetőjével, ami által belátást nyertem, hogy miért esett a választása erre a városra. Milyen kritériumokat nézett meg a vállalat és, hogy a jövőre nézve elégedett-e a város nyújtotta lehetőségekkel.

IRODALOMJEGYZÉK

Könyv:

Lengyel Imre-Rechnitzer János (2004): Regionális gazdaságtan. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs

Zoltán Zoltán (1980): Telephelyválasztás, Közgazdasági és Jogi könyvkiadó, Budapest

Zoltán Zoltán (1984): A dinamikus gazdaságföldrajz elmélete. Tankönyvkiadó, Budapest

Gelei Andrea (2013): Logisztikai döntések-fókuszban a disztribúció. Akadémiai Kiadó, Budapest

Internetes forrás:

-Folyóiratcikk digitalizálva: Poreisz Veronika (2018): A területi és a vállalati versenyképesség összefüggései a magyar nagyvárosok példáján, Győr, p. 10-12.

Forrás: https://rgdi.sze.hu/images/RGDI/honlapemei/fokozatszerzesi_anyagok/Poreisz%20Veronika%20-%20doktori%20%C3%A9rtekez%C3%A9s.pdf Letöltve: 2020.09.14

-Nincs szerző: Prezi.hu (2018) A telephelyválasztási modellek összehasonlító elemzése

Forrás: <https://prezi.com/p/azlq4wl83iv/a-telephelyvalasztasi-modellek-osszehasonlito-elemzese/> Letöltve: 2020.09.24.

-Nincs szerző: Telephelyválasztási modellek Forrás:

<https://edu.gtk.bme.hu/local/coursepublicity/mod/resource/view.php?id=7765>

-Nincs szerző: Wikipédia.hu: Központi helyek elmélete Forrás:

https://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%B6zponti_helyek_elm%C3%A9lete Letöltve: 2020.09.24

-Folyóiratcikk digitalizálva: Káposzta József (2016): Regionális összefüggések a vidéki gazdaság fejlesztésében, p. 58-59 Forrás: <https://core.ac.uk/download/pdf/78471263.pdf> Letöltve: 2020.09.27.

Van szerző: Káposzta József, Tóth Tamás (2013) Regionális és vidékfejlesztési ismeretek /Elméleti jegyzet/ Forrás: https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2011-0029_de_regionalis_es_videkfejlesztési_ism_elmelet/ch02s04.html Letöltve: 2020.09.27.

-Nincs szerző: KSH.hu: A regisztrált vállalkozások száma Forrás:

https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qvd024f.html?down=390 Letöltve 2020.11.22.

-Nincs szerző: KSH.hu: Fókuszban a megyék- 2020.I.félév Zala megye Forrás:

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/202/index.html> Letöltve 2020.11.22.

- Nincs szerző: lazarus.elte.hu Zala megye településeinek térképei Forrás: <http://lazarus.elte.hu/hun/hunkarta/varme/zal/zala.htm> Letöltve: 2020.11.22.
- Nincs szerző: ingatlan1.hu: Településwiki Magyarország Településeinek bemutatása Forrás: <http://ingatlan1.hu/telepuleswiki/za/zalaegerszeg/> Letöltve: 2020.11.22.
- Nincs szerző: Wikipédia.hu: Zalaegerszeg Forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Zalaegerszeg> Letöltve: 2020.11.22.
- Folyóiratcikk digitalizálva: Széchenyi terv (2014-2020) Zalaegerszeg Megyei Jógú Város Gazdaságfejlesztési stratégiája Forrás: https://zalaegerszeg.hu/dokumentum/22982/Zalaegerszeg_gazdasagi_strategia_0805_egyeztetesi_anyag.pdf Letöltve 2020.11.25.
- Folyóiratcikk digitalizálva: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata (2014) Zalaegerszeg Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 Forrás: https://zalaegerszeg.hu/dokumentum/22886/1_ZEG_MEGALAPOZO_VIZSGALAT_2014_0304.pdf Letöltve 2020.11.25.
- Nincs szerző: Flex hivatalos honlapja Forrás: <https://flex.com/careers/locations/hungary> Letöltve 2020.11.26.
- Folyóiratcikk digitalizálva: Zalaegerszeg 2030 gazdaságfejlesztési stratégia (2020) Forrás: https://zalaegerszeg.hu/dokumentum/34419/Zalaegerszeg_2030_Gazdasagfejlesztesi_strategia_VEGLEGES_dokumentum.pdf Letöltve 2020.12.01.
- Van szerző: Almási Krisztina (2019) Elindultak az egyeztetések az M9-es autópálya megépítéséről Forrás: <https://magyarepitok.hu/utepites/2019/08/elindultak-az-egyeztetesek-az-m9-es-autopalya-megepiteserol> Letöltve 2020.12.04.
- Nincs szerző: nemzetijelkepek.hu Magyar Nemzeti és Történelmi Jelképek Forrás: <http://www.nemzetijelkepek.hu/onkormanyzat-zalaegerszeg.shtml> Letöltve 2020.12.04.
- Nincs szerző: Zalazone hivatalos honlapja Forrás: <https://zalazone.hu/bemutatkozas/> Letöltve 2020.11.26.
- Van szerző: Zaol a Zala megyei hírportál (2019) Forrás: <https://www.zaol.hu/gazdasag/helyi-gazdasag/zalaegerszegen-inditja-az-első-magyarországi-5g-halozatot-a-telekom-2816311/> Letöltve 2020.11.26.
- Nincs szerző: ingatlan1.hu: Településwiki Magyarország Településeinek bemutatása Forrás: <http://ingatlan1.hu/telepuleswiki/za/nagykanizsa/> Letöltve: 2020.11.22.
- Nincs szerző: Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatának Gazdasági Programja, Fejlesztési Terve 2020-2024 Forrás: <https://nagykanizsa.hu/letoltesek/2020->

[05/68_472_nagykanizsa_mjv_onkormanyzatanak_gazdasagi_programja-fejlesztési_terve_2020-2024.pdf](#) Letöltve: 2020.11.28.

-Van szerző: Pannon Egyetem Nagykanizsa Kampusz (2009) „Töviseken át a csillagokig”
Forrás: <https://nagykanizsa.hu/docs/koncepciostrategia/nkmjvstratterve.pdf> Letöltve: 2020.11.29.

-Nincs szerző: Tungstram hivatalos honlapja Forrás: <https://tungstram.com/hu/tungstram-heritage/a-nagykanizsai-fenyforrasgyar#> Letöltve: 2020.11.29.

-Nincs szerző: dualis.uni-pannon.hu: Honeywell Forrás: https://dualis.uni-pannon.hu/images/ceges/20180629103807_honeywell.pdf Letöltve: 2020.11.29.

-Nincs szerző: Honeywell hivatalos honlapja Forrás: <https://www.honeywell.com/hu/hu/home>
Letöltve: 2020.11.29.

-Nincs szerző: nemzetjelkepek.hu Magyar Nemzeti és Történelmi Jelképek Forrás: <http://www.nemzetijelkepek.hu/onkormanyzat-nagykanizsa.shtml> Letöltve: 2020.11.29.

-Nincs szerző: BWT hivatalos honlapja Forrás: <https://www.bwt.com/hu-hu/> Letöltve: 2020.11.30.

-Nincs szerző: Hóman Ablak hivatalos honlapja Forrás: <https://www.homanablak.hu/kapcsolat/> Letöltve: 2020.11.30.

-Nincs szerző: Gejzír Kanizsa Kft. hivatalos honlapja Forrás: <https://www.gejzir.hu/fooldal>
Letöltve: 2020.11.30.

-Nincs szerző: Nilfisk hivatalos honlapja Forrás: <https://new.nilfisk.com/hu-hu/> Letöltve: 2020.12.01.

-Nincs szerző: Hivékóvics Családi Gazdaság hivatalos honlapja Forrás: https://hivekovics.hu/index.php?route=information/information&information_id=11 Letöltve: 2020.12.01.

-Nincs szerző: épülettár.hu Forrás: <http://epulettar.hu/projekt/ipari-park-es-logisztikai-kozpont-nagykanizsa> Letöltve: 2020.12.02.

Van szerző: Zaol a Zala megyei hírportál (2020) Forrás: <https://www.zaol.hu/kozelet/helyi-kozelet/epitik-a-korforgalmat-az-m7-es-autopalya-nagykanizsa-keleti-lehajtojanal-4110111/>
Letöltve: 2020.12.02.

Van szerző: Zaol a Zala megyei hírportál (2020) Forrás: <http://kanizsaifejlesztések.hu/projekt/nagykanizsai-ipari-park-fejlesztese> Letöltve: 2020.12.02.

MELLÉKLETEK

Kiszolgálás színvonal	Rendelésteljesítési idő	Nagyon jó, mivel azonnali kiszolgálás is lehetséges éppen megtalálható az üzletben.
	Termék rendelkezésre állása	Nagyon magas költséggel lehet megoldani, mint a többi megoldási típusnál.
	Termékválaszték	Ha a kiskereskedő egy gyártó termékeit értékesíti, akkor sokkal inkább alacsonyabb, mint a többi megoldásnál, sok gyártó termékeinél ez pont fordítva lehetséges.
	Piacra jutási idő	Hosszabb a többinél, mert az összes ellátási láncon végig megy, míg eljut a fogyasztóhoz.
Költségjellemzők	Készlettartási költségek	Magasabbak, ha nincs több szereplője a gyártó és az üzlet között.
	Szállítási költségek	Alacsony, mivel olcsóbban meg lehet oldani a szállítási módot az üzletbe.
	Létesítmény- és kezelési költségek	Magasak, mert sok üzletre van szükség.
	Információs költségek	Minimálisak, mivel a fogyasztó itt jobbra bemegegy az üzletbe vásárolni.

5. ábra: Kiskereskedelmi raktározás kiszolgálási színvonala és költség jellemzői

Forrás: saját szerkesztés Gelei Andrea (2013) alapján

Nilfisk interjúja

- 1.A vállalat rövid bemutatása pár mondatban. (mikor alakult?, mi a székhelye?, miket gyártanak?, mi a fő tevékenysége? stb.)
- 2.A világon hol találhatóak meg a telephelyei a vállalatnak?
- 3.Magyarországra mikor települt be a vállalat?
- 4.Hány telephelye van Magyarországon, valamint ezek hol találhatóak meg?
- 5.Ezek a településeken mikor alakult meg a vállalat?
- 6.Miért ezekre a városokra esett a választása a vállalatnak?
- 7.Milyen szempontokat vett figyelembe a vállalat a telephelyválasztásnál?
- 8.Nagykanizsára orientálódva miért pont ezt a várost választotta a vállalat?
- 9.Milyen befolyásoló tényezők voltak, ami miatt Nagykanizsa lett a nyerőbb és nem mondjuk Zala megye, megyeszékhelye Zalaegerszeg?
- 10.A vállalat a telephely választáskor milyen stratégiai előnyöket vélt felfedezni Nagykanizsáról?
- 11.A vállalat jól döntött, hogy Nagykanizsára telepítette a vállalatot?
- 12.Jövőben tervez a vállalat más hol is telephelyet választani Magyarországon?

NYILATKOZAT

Alulírott LOVKÓ BONITA büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerzés során.

Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatomat az intézmény plágiumellenőrzésnek veti alá.

Budapest, 2020 év 12 hónap 05 nap

Lovkó Bonita

hallgató aláírása

Nyilatkozat a szakdolgozat státuszáról (nyilvános, bizalmas)

Alulírott LOVKÓ BONITA (Neptun kód G324F) a
VÁLLALATOK TELEPHELYVÁLASZTÁSA ZALA MEGYE LÁTÓSZÖGÉBŐL

című szakdolgozatommal/zárodolgozatommal (továbbiakban mű) kapcsolatban az alábbiakról nyilatkozom:

- Kijelentem, hogy a mű BGE Dolgozattár repozitóriumába való feltöltésével más jogát nem sértem. Tudomással bírok arról, hogy az Egyetem a szerzői jogok meglétét nem ellenőrzi.
- Nyilatkozom, hogy a mű (a megfelelő rész aláhúzandó)
 - a bizalmas
 - a nyilvánosság számára hozzáférhető.
- Tudomásul veszem, hogy
 - szerzői jogsértés esetén az Egyetem az érintett dokumentum elérhetőségét a szerzői jogsértés tisztázása idejére átmenetileg korlátozza,
 - szerzői jogsértés esetén az érintett művet a Repozitórium adminisztrátora a Repozitóriumból haladéktalanul eltávolítja,
 - amennyiben a dolgozatomat a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszem, az egyetem a dolgozatomat az interneten a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi. Hozzájárulásom – szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett – nem kizárólagos és időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Kelt: Magyarországon 2020. 12. 05.

Lovkó Bonita

hallgató

s.k.